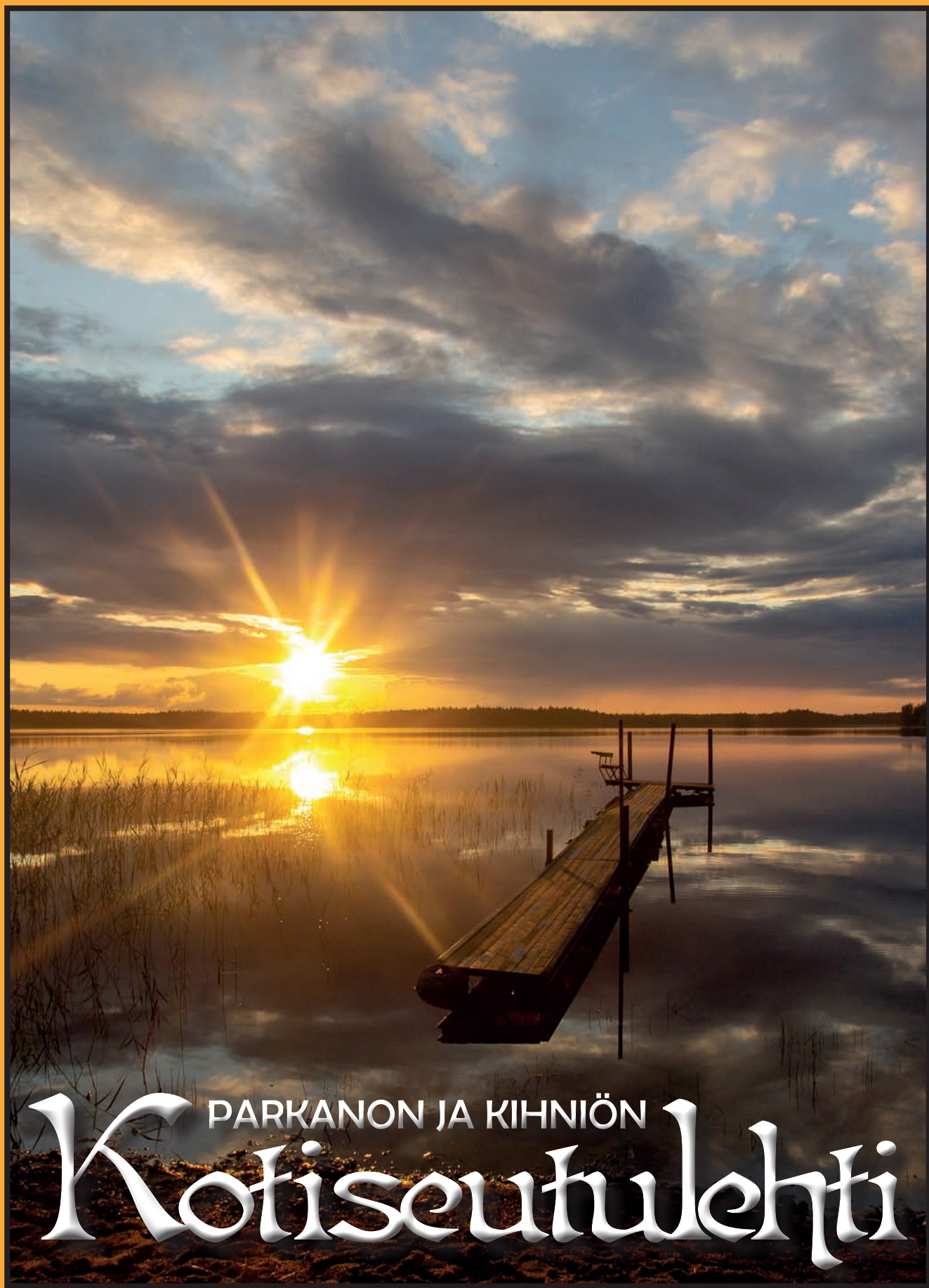

PARKANON JA KIHNIÖN

Kotiseutulehti

Joulu 2024

Joulu 2024 • Numero 53

Julkaisija: Parkano-Seura ry
ja Kihniö-Seura ry

Painos 700 kpl

Taitto: Niina Kivioja, Ylä-Satakunnan
Sanomalehti Oy
Paino: Digimimmi Oy

Lehtitoimikunta:
Maarit Lehto-Alatalo
Sirpa Korttesluoma
Marita Koskinen
Paula Latvajärvi
Leena Marjolahti

Kannen kuva: Johanna Kujala
Kovesjärven vanha laituri

Muut kuvat: Kirjoittajien ja haastateltavien kotialbumit, Maarit Lehto-Alatalo, Aulis Alatalo, Ylä-Satakunta-lehden arkisto

Sisältö

Parkano-Seuran tervehdys.....	3
Parkanon kaupungin tervehdys.....	4
Kihniön kunnan tervehdys.....	5
Parkanon seurakunnan tervehdys	6
Kihniön seurakunnan tervehdys.....	7
Kesäretki päivässä	8
Kihniön koululaisten runoja ja taidetta	9
Satu Tontun aarre	10
Iskelmälaulukilpailujen voitoista urkeni vuosikymmenten ura laulajana.....	12
Koulumuistoja	16
Kimpassa me ollaan enemmän - Martat 125 vuotta	18
Martat leipoivat karjalanpiirakoita tunnelmallisessa tuvassa	20
Parkanolaiset ekaluokkalaiset Pikku Kakkosen kuvauksissa.....	22
Oskarin kokosesta vähän isommaksi!	25
Runo Ajan vaihtokauppaa.....	25
Kun viirupöllö kannun vierellä kuvaajaa odotti	26
Kertomus Joulu tulla saa.....	28
Runo Läpi tämän elämän	30
Miilunpolttajat.....	31
Joulun notkuva pöytä on Ukrainaa.....	32
Muisto koulutieltä	34
Kihniön koululaisten runoja ja taidetta	35
Riiuematka Hollantiin päätyi auton hajoamiseen paluumatkalla	36
Kihniön koululaisten runoja ja taidetta	40
Lyhyitä muisteloita lapsuudesta	42
Liikenneonnettomuus koulutiellä Mäkikylässä	42
Runo Tässä.....	43

Parkano-Seuran tervehdys

Hyvyyden voima

Tätä nykyajan elämää seuranneena kotimaassa ja erityisesti ulkomailla on mieleeni noussut erityisesti virsi 600 ”Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan”. Virren tekijä Dietrich Bonhoeffer (1906-1945) oli saksalainen pappi ja teologi, jonka osallistuminen natsisminvastaiseen vastarintaliikkeeseen johti vangitsemiseen keväällä 1943.

Virren ensimmäinen säkeistö:

*Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan
olemme kaikki hiljaa kätkeyt.*

*Me saamme luottaa uskolliseen Luojaan,
yhdessä käydä uuteen aikaan nyt.*

Kuluneen vuoden aikana varsinkin Lähi-idässä on uutiset taistelujen lisääntymisestä lähes päivittäistä. Koston kierre aiheuttaa aina vakavampia ongelmia. Lapset ja naiset, jotka ovat syyttömiä, kärsivät eniten.

Myös media osaltaan aktiivisella uutisoinnillaan aiheuttaa ulkopuolisille ihmisille ahdistusta ja pelkoa, että mihin tämä vielä johtaa. Maailmassa on kuitenkin vielä paljon hyvää, joka ei ylitä uutiskynnystä ja totuushan on se, että huonot uutiset myyvät.

Jos ajatellaan Suomen tilannetta. Me valitamme esimerkiksi sähkön hinnan vaihtelua ja polttoaineen korkeaa hintaa. Nämä ovat kuitenkin pieniä ongelmia todellisten ongelmien rinnalla. Media kuitenkin uutisoi näistä asioista herkästi.

Vanhusten, varsinkin leskien, yksinolo on iso ongelma, kun puoliso otetaan rinnalta pois. Kun vuosikymmenien yhdessäolo päättyy, on tärkeää saada tukea elämään ja arkipäivän tapahtumiin. On yhteiskunnan tehtävä auttaa tällaisessa tilanteessa, mutta myös ystävät ovat tärkeässä osassa.

Nuorisosta puhutaan usein, että on koulukiusaamista, huumeita, pahoinpitelyjä. Uutiset levittävät tehokkaasti tällaista, mutta suurin osa nuorista on erittäin fiksuja ihmisiä ja hyvin käyttäytyviä. Pieni häiriköiden joukko saa aikaan sen, että luullaan kaikkien olevan samanlaisia.

Tähän ongelmaan pitää puuttua. Toisen kunnioittaminen on tärkein asia kanssakäymisessä. Aina ei

tarvitse olla samaa mieltä, mutta kunnioitusta pitää olla.

Rauhallista Joulua 2024 ja siunausta vuodelle 2025!

Parkano-Seura ry, Parkanon seurakunta ja Parkanon kaupunki julistavat Joulurauhan jälleen Parkanon torilla 24.12.2024 klo 13. Julistus Parkanon murteella prof. Harri Mantilan laatiman tekstin mukaan. Tervetuloa!

Kauko Karhuluoma

puheenjohtaja
Parkano-Seura ry

Parkanon kaupungin tervehdys

Avaa jouluna lukemisen lahja

On monia hyviä asioita, joiden tuoma hyöty ei ole rahallista, uskokaa pois. Joulukuukuu on yksi niistä. Aina kun olen ajatellut joulukuuta, olen ajatellut sitä hyvänä aikana. Se on ystävällistä, anteeksiantavaa, sydämellistä ja mukavaa aikaa, ainoa aika koko pitkässä vuodessa, jolloin miehet ja naiset tuntuvat vapaaehtoisesti avaavan suljetut sydämensä ja pitävän vähempiarvoisiaan itsensä kaltaisina hautaanmatkaajina eivätkä täysin eri kansana. (Mukautetusti Charles Dickensin kirjasta Saiturin joulu)

En voinut olla aloittamatta tätä joulutervehdystäni ilman viittausta kirjallisuuteen. Ja mikä olisikaan sen tunnetumpi joulun tarina, kuin Dickensin 181 vuotta sitten kirjoittama Saiturin joulu?

Kauas historiaan saamme hypätä myös silloin, kun alamme pohtia suomalaisen kirjastolaitoksen syntyä. Kirjasto sattuu nimittäin sopimaan vallan mainiosti tuohon alun viittaukseen hyvistä asioista, joiden hyöty ei ole rahallista. Suomen ensimmäisenä yleisenä kirjastona pidetään vuonna 1794 perustettua Vaasan lukukirjastoa. Jo alkuaajoista lähtien kirjaston ydintoimintaa on ollut lukemisen tukeminen ja kirjojen tarjoaminen. Kirjaston tärkeään tehtävään uskottiin silloin ja uskotaan vieläkin. Kirjastojen historiaan mahtuu monenlaisia vaiheita, mutta mikä onkaan kirjaston tulevaisuus?

Suomalaisten lukutaito on heikentynyt viime vuosien aikana ja suuntaus on huolestuttava. Tutkimusten mukaan peruskoulun päättävistä nuorista jo lähes 14 % omaa niin heikon lukutaidon, ettei se riitä arjessa selviytymiseen. Tämän huolen takia on luotu kansallinen lukutaitostrategia. Tavoitteena on luoda Suomesta yhteiskunta, jossa lukutaidon merkitys tunnustetaan laajasti joka alalla ja lukutaitoa vahvistetaan läpi elämän. Nykyajan tietoyhteiskunnassa lukutaito onkin

eloonjäämistaito. Siksi koko yhteiskunnan olisi oltava valmiita työskentelemään suomalaisten lukutaidon eteen ja tälle työlle luodaan pohjaa poliittisilla päätöksillä. Digiaika ei tee lukemisesta yhtään vähempiarvoista, pikemminkin päinvastoin.

Kirjastot tekevät voitavansa lukutaitotyön eteen. Resurssien vähetessä myös palvelut supistuvat. Pyrimme silti toteuttamaan lainmukaista tehtäväämme ja edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Kirjastolaitos on siitä upea järjestelmä, että meillä on monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tietopalvelu asiakkaiden käytössä - ilmaiseksi! Myös tiloja on käytettävissä niin harrastamiseen kuin työskentelyynkin. Kirjastoon voi tulla vain viettämään aikaa, lukemaan lehtiä tai hyödyntämään asiakastietokoneita. Kirjastot ovat tiedon ja virkistykseen jakajia kaikille kansalaisille! Toivotankin kaikki lukijat tervetulleeksi kirjastoon, sieltä voi saada vaikka hyviä lukuvinkkejä joulukuksi!

Sydämelliset jouluntoivotukset!

Suvi Oksanen-Baker

kirjastonjohtaja
Parkanon kaupunginkirjasto

Kihniön kunnan tervehdys

Juurillamme seisten voimme kohdata huomisen

Asuin yli kymmenen vuotta Savossa. Kuopio on humoristisesti nimenyt torinsa keskipisteen ja siten koko Kuopion Mualliman navaksi. Leikkisästi ajateltuna Kihniö taas voisi olla, jos ei aivan maailman, niin ainakin Suomen munuainen. Siltä varmasti löytyy vastaavanlainen pari toiselta puolelta Suomea. Tyypillinen tehtävä on suodattaa ja seuloa isäntäorganismien aineenvaihduntaelimistöä kuona-aineita. Jaloimpana tehtävänä on tietenkin pitää osaltaan isäntä elossa ja elinvoimaisena, mutta itsekään ei saisi kuormituksen alla pettää. Suomi todennäköisesti selviää toisen munuaisensa varassa, mutta naapurielimet, kuten vaikka Parkanoksikin tunnistettava maksa siitä saattaisi kuormittua. Aineenvaihdunnan tyrehtyessä munuainen lakkaisi lopulta olemasta, ja sitä esiteltäisiin enää historiaa havisevien anatomia- ja fysiologiaopusten kellastuvilla lehdillä.

Toimivan sisäelimen pinnalla tapahtuu kaikenlaista, mikä pitää sen tuotantokykyisenä ja kunnossa. Paikallisesti on huolehdittu, että perustarpeet ovat soluilla saatavilla. Kihniössä tämä näyttäytyy niin, että kunta- laisten peruspalvelut tuotetaan paikallisesti ja elinolo- suhteille on turvattu jatkumo. Suomen jalkapohjien tienoole sijoitetut aivot kuitenkin antavat suuressa vii- saudessaan määräyksiä, joihin paikalliselinten on vain sopeuduttava. Tämä aiheuttaa mm. kasvukipuilua ja myös paikallista traumaa, kun muutokset tapahtuvat luontaista sopeutumiskykyä nopeammin.

Jätettäessä ajatus- ja lääkärileikit tällä haavaa tähän voidaan huomata, että Kihniössä on moni asia edelleen erinomaisesti ja paikallisesti voidaan vaikuttaa, miten asiat jokapäiväisessä arjessa näkyvät. Työpaikkoja on lähellä, ruokaa ja lääkkeitä on saatavissa ja pankki- asiatkin hoituvat ainakin numeroina bittivaruudessa. Lapsille on päivähoito- ja koulupaikkoja sekä lukuisia harrastusmahdollisuuksia. Sähköä, lämpöä, vettä ja tietoverkkoja on saatavilla. Teitä pitkin päästään siir- tymään paikkojen välillä. Asua voidaan väljästi ja kus- tannustaso on matala. Välimatkat ovat edelleen koh- tuullisia, eikä iso osa elämästä kulu ohitse ruuhkissa kököttäessä. Yhteisöllisyys ja toimeliaisuus tuo iloa ja pitää paikat kunnossa. Kulttuuri-, liikunta- ja har- rastuspaikkoja sekä mahdollisuuksia kokea luonnon tervehdyttävää vaikutusta on kaikkien saatavilla. Tun-

nemme toinen toisemme, päätöksenteko on lähellä ja hierarkia- ja organisaa- tiorakenteet ovat matalat.

Silti valtakunnalliset ja maailmanlaajuiset haas- teet skaalattuna paikalli- seen mittakaavaan ovat tunnistettavissa myös Kihniössä. Maailma muut- tuu – halusimme sitä tai emme. Katsomme muu- tosta omasta havainto- pisteestämme, usein epä-

varmoina, pelokkaina ja huolissamme muutoksen vauhdista ja lopputulemasta, joka aina on kätkeyty esiripun taa, minne emme suoraan näe. Katsaus men- neeseen ja historiaan kuitenkin lohduttaa meitä; muu- toksiin on aina sopeuduttu ja elämänhalu ja -ilo löytää uudet muotonsa. Hyväksytään muutos, tehdään par- haamme itsellemme tärkeiden asioiden suhteen, koh- dellaan toisiamme kunnioittavasti ja luotetaan, että myös huomisen kantaa.

Kihniössä, erityisesti Pyhäniemessä, on edelleen havaittavissa ihmisasutuksen merkit aina kivikaudelta saakka. Paikan elinkelpoisuus on tunnistettu jo kauan ennen meitä. Varmaa on, että vaikka sivilisaatioita on tullut ja mennyt, valtakuntien rajat ja valtaapitävät ovat vaihtuneet, miessukupolvia on kaatunut, Kihniö on elinkelpoinen. Maailman kouhottaessa ympärillämme usein suurin palvelus, mitä itsellemme voimme tehdä on kääntää katse jalkojen juureen ja maahan, sen alle ikivanhaan graniittiseen peruskallioon, puhtaisiin ve- siin, soiseen maaperään, joista piskuinen mutta sitkeä kasvu kohooa kohti aurinkoa, tuulta ja tuiskua. Ylpeinä, luottavaisina ja syvästi juurillamme seisten voimme lii- koja murehtimatta kohdata huomisen – tuli mitä tuli.

Joulun aika suo useimmille meistä hetken irtioton arjesta, sen hektisyydestä ja oravanpyörästä. Silloin huomio luontaisesti kääntyy lähelle elämän perusasioi- ta. Tunnistamme kiitollisuutta ja hetken huolettomuut- ta. Aistit ja ilo nauttia mauista, tuoksuista, näkymistä ja tunnelmista terästäytyvät ja palaavat usein lapsuu- teemme. Tätä tunnetta olisi tervehdyttävää vaalia aivan vuoden jokaisena päivänä.

Tahdonkin toivottaa lapsenomaista iloa, rauhallista joulun aikaa ja luottamusta tulevaan aivan kaikille.

Henna Romppainen

tekninen johtaja
Kihniön kunta

Parkanon seurakunnan tervehdys

Tervehdys Parkanon kirkonmäeltä

Näin joulun alla, mitä vanhemmaksi tulee sitä enemmän ajatukset palaa taaksepäin aina lapsuuteen saakka. Joulukuukausi oli silloin ja on tietysti edelleenkin vuoden odotetuimpia aikoja, pääsee hiljentymään, on Jeesuksen syntymäpäivä.

Lapsena, seitsemästä veljeksestä keskimmäisenä syntyneenä, ei ollut liikaa hiljaisia hetkiä. Jouluaattoon toi jännityksensä joulupukin odotus, vanhemmat veljet olivat jotenkin salaperäisiä, kunnes joulupukin salaisuus paljastui, sen jälkeen itse pääsi nuorempia narraamaan joulupukilla.

Äidille joulunalus oli kiireistä aikaa, piti loittoa jouluruuat isolle perheelle, samalla tehdä joulusiivous, hoitaa karjaa, kantaa vesi, pestä pyykkiä käsin pesuna, vesi lämmitettiin padassa, kun ei ollut sähkökääntä.

Siihen aikaan ei päässyt piipahtaan yhtäkkiä kaupassa hakemassa tarvikkeita, ei ollut kulkupeliä ja matka oli pitkä metsän keskeltä.

Mutta niin metsässä ei oltu, etteikö sanoma Jeesuksen synnyinjuhlasta tavoittanut.

Jouluaattoon kuului joulusauna, hevosille joulukaurat, jotka isä kävi viemässä, ihme kyllä, usein kävi

niin, että sillä aikaa kun isä vei kauria hevosille, kävi joulupukki, kovasti oli isäkokoinen valkoparta. Ennen joulukuukautta ateriaa luettiin jouluevankeliumi, lukijana yleensä viimeksi lukemaan oppinut veljeksistä.

Yksi parhaita muistoja on, kun jouluaamuna oli herätys ennen kukonlaulua, kuulas pakkassää ja meitä pikkupoikia kirkkorekeen ison lammassahkavällyjen alle, isä oli valinnut hyvänkulkuisen hevosen reen eteen ja sitten joulukirkkoon Parkanoon, vaikka silloin asuimmekin lievästi Ikaalisten puolella.

Isä oli sopinut naapurin kanssa, että mennään yhtä matkaa, kaksi rekeä peräkkäin ja kulkuset helkkivät kummallakin hevosella, yli kymmenen kilometriä kolmostietä, joka oli silloin vähän enemmän mutkaista.

Hevoset kirkon luona olevaan puomiin kiinni, loimi selkään, heinäsäkki eteen ja me kirkkoon, joka oli tupaten täynnä, me lapset väsyttiin seisomaan, menimme istumaan lehterille meneville rapuille ja kuuntelimme Herran sanaa Jeesuksen syntymästä loputtomalta tuntuvalta ajan ja välillä veisattiin tuttuja joulunajan virsiä.

Paluumatkalla laulettiin hevoselle, ”ruuna virsta vielä tepsuttele pois, täällä kirkko tiellä aina olla vois”.

Joulupäivä oli siihen aikaan hiljainen, se pyhitettiin, tehtiin vain pakolliset työt, ei menty kylään eikä meluttu, tapaninpäivänä vasta oli kyläilypäivä.

Tästä kirkkomatkasta on kulunut noin 70 vuotta, näitä joulun perinteitä olen koettanut siirtää omille lapsille, lapsenlapsille ja lapsenlapsenlapsille, että he saisivat muistella omaa lapsuuttaan ajan kuluksena aikanaan, tosin ei kolmostielle enää ole hevosella asiaa.

Toivoisin kirkon kynnyksen olevan tarpeeksi matala seurakuntalaisille saapua kirkkoon rauhoittumaan arjen kiireistä ja samalla saa hengen ravintoa näin joulun aikaan ja muulloinkin, on hienoa kuulla kirkossa lastenkin ääntä, antaa uskoa tulevaan.

Samalla toivoisin seurakuntalaisten ottavan osaa Parkanon seurakunnan monipuoliseen vireään toimintaan, saada seurakunta pysymään edelleen vireänä kohtamispaikkana, jonne kaikkien on hyvä tulla.

Lopuksi pyyntö: rukoillaan yhdessä Herraa, että antaisi rauhan maailmaan.

Joulurauhaa toivottaen

Reijo Lempinen

kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja
Parkanon seurakunta

Kihniön seurakunnan tervehdys

Iloitaan suuresta sanomasta pelkäämättä

Paljon puhutaan joulun kaupallisuudesta ja sen varsin varhaisesta näkymisestä kauppojen hyllyillä. Joulukalenterit ja joulusuklaat, erilaiset koristeet ja glögit tulevat kauppaan myyntiin jo hyvissä ajoin syksyllä. Joitakuista tämä ärsyttää, minkä voin hyvin ymmärtää. Onhan se vähän erikoista katsella joulukalenteria lokakuussa.

Jos kuitenkin tämänkin ilmiön kääntäisi kristillisesti positiiviseksi, niin joulun sanomahan on tiivistettynä seimeen syntyvän lapsen nimessä: Immanuel, Jumala meidän kanssamme. Jos lokakuussa kaupassa näkyvä joulukalenteri saa jonkun mieleen joulun ihmeen ja hän muistaa Jumalan läsnäolon pimeässä syksyn illan hetkessäkin, ehkä niiden aikainen tulo on sen arvoista.

Jumalan ilmestymiseen ja läsnäoloon kuuluu kautta Raamatun enkelien viestit: ”Älkää pelätkö!” Nuo sanat hätkähdyttävät. Mitä me pelkäämme, kun Jumala tulee luoksemme? Miksi ensimmäiseksi on kehoitettava olemaan pelkäämättä? Pyhän kirkkau-

den yhtäkkinen näkeminen ja läsnäolo voi toki olla pelottava kokemus, mutta ehkä Jumalan läsnäolossa huomaamme myös oman syntisyytemme ja kaikki asiat, joiden ilmituloa pelkäämme? Ehkä ilmoitus Jumalan syvästä läsnäolosta nostaakin pelon tunteen siitä, että ymmärrän Hänen näkevän syntini. Siksikin enkelien ensimmäiset sanat tulivat Jumalan rakkaudesta ja joulun sanomaa: ”Älkää pelätkö!” Kristus on syntynyt maailmaan tuodakseen julki sen, mikä on piilossa, antaakseen katuvalle sen anteeksi ja julistaakseen Isän armoa. Jouluna näemme Jumalan rakkauden kasvot, seimen Jeesus-lapsessa.

”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle.” (Luuk. 2:10). Iloitaan tästä suuresta sanomasta pelkäämättä, sillä Kristus on meidän kanssamme. Siunattua joulua!

Samu Turunen

kirkkoherra

Kihniön seurakunta

Kesäretki päivässä

Sirpa Korttesluoma

Kesällä 2001 olin Aitonevalla töissä resiinamatkailun parissa, sain viikolla pari vapaapäivää. Sainpa sitten suoraan kuolemattoman idean että, käydään päiväretkellä huomisin. No, ehkä muut tekisivät päiväretken Seitsemiiseen, Tuuriin tai vaikka Pirunpesälle, mutta Sirpa ei kuulu näihin. Minä halusin nähdä Kolin, siis sen kalliomuodostelman Pielisen tällä laidalla. Toisella puolella Suomea.

Tiesin, on yksi sitkeä kanto kaskessa käännettävänä, nimittäin mies. Tulin kotiin töistä ja mies istui sohvalla ja katsoi televisiota. Päätin heti kokeilla, mitä tuleman pitää. Kolille, oletko hullu, tiedätkö edes, missä se on. Tiedän.

Siitä nousi kova ukkonen, sisältäen voimakkaita pohjaislaishan sanontoja, joista mainittakoon tässä pöyrö. Lauhtui hän vähitellen, eikä meillä sinä iltana enää sanottu sanaakaan.

”Herää, puuro on valmista, kohta lähdetään.” Sain raotettua auki toisen silmän ja näin kellon, puoli kuusi. Silloin kuului etäämmältä ”heti.” Kun mies kääntyy, minä tottelen. Keittiön pöydällä oli kaurapuurolautaset ja lautasellani oli voinsilmä ja sokeria, vieressä ruisleipä juustolla ja maitolasi. Kyllä mies tietää. Kiireesti puuro ääntä kohti ja aamupesulle ja pukemaan. Siinä vaiheessa minulla ei ollut enää paljoa aikaa valita garderobistani sopivaa vaatetta, minkä sitten myöhemmin tulinkin huomaamaan. Lähdettiin.

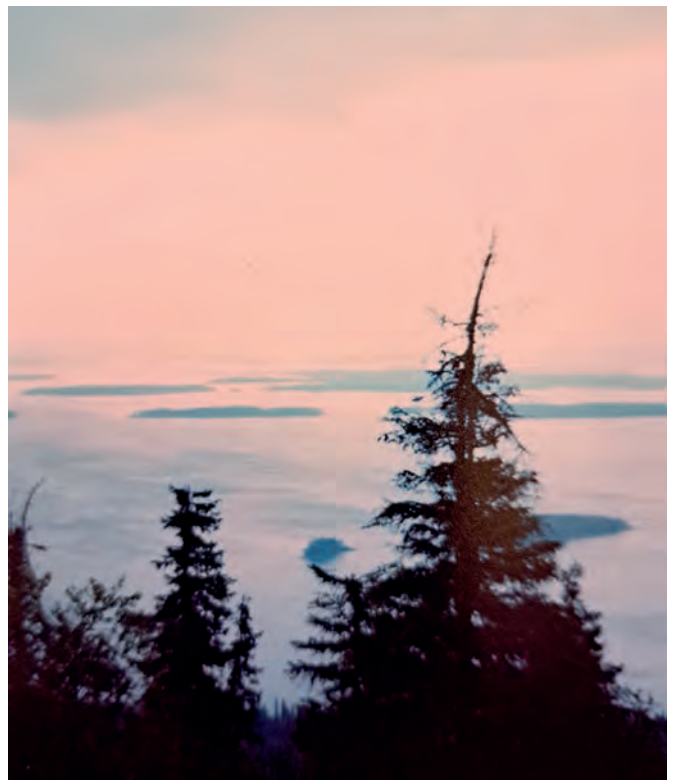
Järvisuomentiellä ooppeli nieli kilometrejä. Ensiksi mies piti tupakkatauon jossain Virtain ja Keuruun välisellä levähdyspaikalla. Seuraava pysäys aamukahveilla Petäjävedellä Kyläsepillä. Ajelu ohii Jyväskylän. Seuraavaksi poikettiin tienvarren kahvilassa, paikkakunta jäi epäselväksi, sitä se on vieläkin. Kahvila oli hirsirakenteinen ja sen pihassa oli myös jonkinlainen lasten leikkipaikka. Ystävällinen myyjärouva opasti meidät talon ohii synkän metsän reunaan, jossa oli tuhti aita, tehty jostain puhelinpaaluista. Asukkaat olivat muhkeita karvaturribiiseineita.

Matka jatkui.

Seuraavaksi olimmekin Heinävedellä ja vasemmalla kyltti Valamon luostari. Sinne sitten. Portilla tomeri rouvasihminen alkoi kietoa minua isoon huiviin ja nykimään hametta alaspäin, kaksi senttiä!!!! Kuulemma riitti. Olin liian alaston munkkien silmille. Hain autosta paitapuseron hihattoman puseron päälle. Jo kelpasin. Seuraavaksi tulikin vastaan kaksi rouvashenkilöä lyhyissä shortseissa!!! Kiertelimme katsomassa ympäristöä ja kirkkoa. Olikin lounasaika, söimme lounaan Valamossa ja ostin munkkiliiköripullon matkamuistoksi. On avamatonta yhä edelleen.

Joensuu ohitettiin. Eikä aikaakaan, kun käännyimme Kolille johtavalle tielle, erehdyimme, siis minä. Löysimme itsemme Pielisen rannasta laivalaiturilta, olimme ajaneet jossain vaiheessa ohi. Palasimme ja löysimme perille. Opastuskeskuksen pihasta jo näkyi hienosti, nousimme kumminkin matkailukuvista ja maalauksista tutulle kalliolle. Ihailimme Pielistä, saaria ja pieniä veneitä alhaalla. Näky on yksi Suomen kauneimmista.

Näky mikä meitä odotti, kun käännyttiin katsomaan toiseen suuntaan. Kaatosadeseinämä. Me maiseman ihai-

lijat kaikki kastuimme likomäriksi, ennen kuin pääsimme suojaan. Ei siinä auttanut kuin yrittää kuivatella autossa. Ajoimme Kolin portille, olimme aika näky. Joimme siellä kahvit ja kuivatelimme itseämme.

Kesäsade kuivui nopeasti, joten suunnittelemaan, mitä kautta kotimatkaan. Jatkoimme matkaa eteenpäin Juukaun. Käännyimme Pielavedelle, eikös tienposkessa viitta Urho Kekkonen syntymäkotia. Sinne sitten. Kello oli 18.30 ja museokoti ja kahvila suljettiin seitsemältä. Olimme ainoat asiakkaat, voileipäkahvit nautimme ja matkamuistoksi ostin limpun, joka oli niin kuiva, että oli kuin sahajauhoja paisuttu kokopäivä uunissa.

Kotimatkaa teimme, enkä muista mitä niitä kuntia siellä onkaan, kunnes Alajärvellä otettiin suunta alaspäin.

Kotona olimme puolen yön aikaan. Oikein onnistunut reissu, jota muistelemme vielä vuosikymmenten jälkeen. Eikä yhtään riidan poikastakaan saatu aikaan.

Syksy

Kihniön yhtenäiskoulun 2. luokan oppilaiden runoja ja taidetta

*Puusta punaiset lehdet putoaa,
niistä kootaan kasat.
Eläimet syövät masut täyteen,
karhut, hirvet ja niiden vasat.
Syksy on kaunista aikaa.*

Amelia Annala, 2. lk

*Hyppäsin lehtikasaan.
Minä lämmittelen takkatulessa,
minä menen metsään etsimään sieniä,
minä menen etsimään punaisia lehtiä,
minä menen noukkimaan marjoja,
minä juon illalla lämmintä kaakaota.
Ulkona on kylmää.
Minun huoneeni on hämärä.
Talvella puen jalkaan villasukat.
Syksyllä minä käytän metsässä saappaita.
Syksyllä tulee pakkasta.
Syksyllä puista putoaa lehtiä.
Syksyllä voi haravoida lehtiä.
Syksyllä voi kyntää pellolla.*

Vihtori Kivioja, 2. lk

*Kun katson takkatuleen,
painun miltei uneen.
Hyppään lehtikasan alle,
kurkistaako sieltä nalle?*

Jalmari Jalonen, 2. lk

*Kaakao, lapaset,
nyt tulee pakkanen.
Vanttuut, tumput,
lehtikaset, kummut.
Pappa sanoo: -Sauna lämmin on.
Saunaan, saunaan kiire on!
Tikka naputtaa talon seinää
pimeydessä,
sitä vaan ei nää.
Villapaita, villapuku,
kirjassakin on pitkä luku.
Koiran silmissä on kiilto,
makkarassakin on viilto.*

Viljo Latvajärvi, 2. lk

Maisa Hakomäki, 2. lk

Sofia Eriksson, 2. lk

Benjamin Annala, 2. lk

Vanessa Porthén, 2. lk

Cecilia Uusitalo, 2. lk

Tontun aarre

Katri Kallio

Kauan sitten muutti nuori perhe, isä, äiti ja kaksi pientä lasta punaiseen tupaan metsän keskelle. Tuvan keskipiste oli harmaa, tulikivinen uuni, joka hohkasi talvet sulosta lämpöä ja jonka uumenissa kypsyi maailman herkullisin hirvipata. Uunin ja seinän välissä oli musta rako, joka oli mitä mainioin asuinpaikka haltijalle tai maahiselle, mutta koska mökki oli uusi, ei asukasta vielä ollut.

Eräänä päivänä uuninrakoon muutti tonttu. Ei mikään vanha harmaaparta, vaan nuori pellavapää. Se oli idearikas ja innostuva - monenmoista puuhaa oli vireillä kaiken aikaa ja jaksamista riitti. Päiväsaikaan tonttu tonttuili vähän siellä ja täällä, kun ei talonväkikään kotona ollut. Yleensä tonttujen tehtävä on tarkkailla lapsia, eikä tämäkään tonttu ollut poikkeus. Tehtävänsä tonttu suoritti lempeällä katseella ja vaivihkaa mukavampaan käytökseen ohjaten. Pukille lähtevistä raporteista huokui myötätunto pienokaisia kohtaan, koska kilttinä oleminen oli kovin vaikeaa aikuisillekin saati sitten vasta elämäntaitoja opetteleville lapsille.

Perheen saapuessa kotiin, livahti myös tonttu omaan lempipaikkaansa, harmaan uunin rakoon ja sieltä myötävaikutti arjen asialliseen sujumiseen. Sen tärkeä tehtävä oli hermojen parsiminen ja silittäminen hepulinkohtauksien jälkeen ja myös yön aikana, että ne olisivat aamuksi hohtavat ja sileät päivän koitoksia varten. Tonttu myös pisti mausteita soppaan, vähän huumoria, hiukan myönteisyyttä, hyppysellinen hassuttelua ja reilusti resilienssiä, että elämä maistuisi mukavalle.

Kun perhe oli jo nukahtanut unten maille, kulki tonttu huoneissa oikoen ja järjestellen, lattialla lojuvia tavaroita paikalleen keräillen ja samalla hän asetti järjestykseen myös ajelehtivat ajatukset, kun niillekin on oltava oma aikansa.

Ja lapsia tonttu rakasti niin kuin omiansa. Aluksi heitä oli kaksi, sitten kolme ja lopulta neljä. Aika paljon hommaa vanhemmille ja varsinkin tontulle, jonka oli riennettävä hätiin joka kerta, kun uuninraon hälytyskello soi sen merkiksi, että tilanne punaisessa tuvassa oli kuumentumassa. Milloin pikkuveli puraisi isoveljeä, milloin olohuoneen kattolamppu putosi jääkiekkomailan huolimattomasta huitaisusta, milloin isoveli heitti pikkuveljeä ihan oikealla yleisurheilukeihäällä, milloin pikkusiskon tärkeä pehmolelu oli jäänyt kesälomareissun hotelliin ja niin edelleen. Mutta niin se on, että kenen kanssa joutuu paljon tahinaan, sitä rakastaa vielä lujemmin.

Koska joulukuukausi on tonttujen sesonkiaikaa, heittäytyi tonttukin joka vuosi fiilistelemään joulun tuloa. Sillä oli adventin aikana tapana jättää uuninrakoon kirjelappusia lapsille löydettäväksi. Vaikka tonttu oli muuten varsin vaatimaton eläjä, oli sillä yksi turhamaisuuden aihe. Se kuvitteli olevansa varsin sukkela kynäniekka ja lasten joulukirjeisiin se riimitteli kuin viimeistä päivää hauskoja pikku runoja, jotka sisälsivät aina vihjeen, jonka avulla saattoi huushollista löytää tontunlahjan joulun odotusta helpottamaan.

Kului kymmenen vuotta, pian kaksikymmentä ja kohta

jo kolmekymmentä. Tontun vuodet kuluivat samoja ratoja - tarkkailuhommia päivät, perhehommia illat ja väliin yötkin. Vaikka tonttu ei ulkoisesti vanhentunut yhtään, alkoi aika painaa sen harteita. Tonttu alkoi pohtia jaksamistaan ja mietti, oliko sen elämä kumminkin ollut arkajalan ja tylsimyksen valinta. Jos se olisi ollut fiksu, se olisi hakeutunut heti tonttuakatemian jälkeen Korvatunturille ja päässyt ehkä kansainvälisiin aattoyön hommiin. Entäpä jos se olisikin tarkkailutyön sijasta panostanut kynäilyyn ja tuhannen lystikkään lahjarunon sijasta kirjoittanut tonttunnalle merkityksellisen suurromaanin.

Tämmöisiä pohtiessaan tonttu vahingossa avasi tuvan oven tyytymättömyydelle ja ärtymykselle. Ne ovat ikävää seuraa ja usein kutsuvat toisia kenkkuja konnia kaverikseen. Yhtäkkiä tontun viihtyisässä uuninraossa lojuivat myös vetämättömyys ja väsymys ja ennen niin iloinen ja rauhaisa koti alkoi näyttää karulta loukolta, rakas tarkkailutyö tuntui mälsältä ja perhekunta jo aika isoine lapsineen muukalaisilta. Apea tonttu pohti, jaksako se enää kirjoittaa kirjeitäkään - mitä merkitystä on paperilappusilla, kun koko maailmakin vaan huokuu ilkeyttä ja rumuutta. Yöaikaan valistuneella tontulla oli rajaton pääsy perheen älylaitteille ja väliin sillä hurahti aamuun asti somen kelmeässä kajossa ja siitähän ei kukaan tule onnellisemmaksi, kun kaikki pahat asiat vyöryvät tajuntaan. Ja niin muutti tonttuparan vieraaksi myös maailmantuska. Lisäksi tontulta jäivät hermot parsimatta ja jo aamusta talossa oli äreää väkeä.

Tonttu kumminkin toimi automaattiohjauksella kuin robotti ja joten kuten hoiti hommansa niin ettei sentään potkua saanut

. Eräänä päivänä kotiin saapuessa jokin oli toisin. Uuninraossa hohti valkea paperi, jota tonttu ei ollut sinne itse laittanut. Mitä kummaa, se tuumi ja vielä suurempi sen ihmetys oli, kun paperissa oli sen oma nimi. Vapisevin käsin tonttu avasi kirjeen ja alkoi lukea. Lapsista nuorimmainen, aika iso jo hänkin, kertoi kirjeessä, että hän oli nähnyt tontun, eikä siinä kaikki - hän oli nähnyt myös kaiken sen, mitä tonttu oli tehnyt vuosien ajan perheen hyväksi ja oli siitä kiitollinen ja sitä mieltä, että myös tonttu ansaitsi oman lahjansa, jonka saisi ihan itse löytää. Tonttu oli aina luullut, että kissa kiitoksella elää, mutta nyt kun kirje lämmitti hänen sydäntään, hän oivalsi, että kylä se on tontullekin tärkeää tulla nähdyksi, huomioitduksi ja kiitetyksi. Kirjeestä säteilevä sydämen valo ja hyvyys ajoivat tontun uuninraosta tiehensä kurjat kuokkavieraat ja oikeasti tärkeät asiat alkoivat hahmottua. Tonttu tajusi, että oli ollut aika tonttu, kun oli lakannut arvostamasta itseään ja harhautunut luulemaan, että oli olemassa jotain hienompaa ja tärkeämpää kuin läheisistä huolehtiminen ja lähimmäisistä välittäminen. Se huomasi myös, että sitkeästi ja sinnikkäästi tehty omien arvojen mukainen pitkä ura toi syvää tyydytystä, joka on paljon isompi juttu kuin hetken tähdenlento kyseenalaisessa kunniasa. Ja suhteel-

lisesti ajateltuna tonttu ei ollut edes vanha, kun parisataa vuotta häntä vanhempi kollega oli pyrkimässä Joulumaan presidentiksi täydellä törinällä. Joten aikaa oli vielä vaikka mihin, jos jotain kiintoisaa ilmaantuisi. Someaikaa tonttu päätti rajoittaa heti ja poisti perheen äidin kännykästä Tip-Tap-apin ja teki näin suuren palveluksen itselleen ja äidille. Molemmat murehtivat vastedes vähemmän ja äiti alkoi lukemaan kirjoja, jolloin älyä alkoi taas kertyä päähän laitteen sijaan.

Ja senkin tonttu oivalsi, että vahvinkaan ei selviydy yksin, vaan tarvitaan toisia kohottamaan mieltä, avartamaan näköaloja ja antamaan tarpeellisia tuuppauksia silloin, kun liiaksi johkaantuu märehtimään turhanpäiväisiä.

Niinpä tonttu järkiintymisestään keventyneenä etsi pienen muistamisensa - suklaata se taisi olla - ja siitä virkis-

tyneenä kirjoitteli hupsuja runojaan nyt jo perheen lastenlasten riemuksi.

Joulun tullen äiti rakensi uunin päälle jälleen kerran tonttulan laittaen sinne tonttuperheen huonekaluineen joulua juhlimaan. Tärkeä tavara tonttulassa oli sota-aikana veisteltu puinen aski, jonka sisällä äidin sanojen mukaan oli tontun aarre. Askin sisällä, pehmoisen pumpulin päällä oli kaksi esinettä: patterilla toimiva punainen välkkyvä sydän ja sininen lasikivi. Maailman tärkeimmät asiat - rakkaus ja järki. Hyvillä mielin tonttu aattoyönä katseli sydämen sykkimistä ja kiven kimallusta ja päätti, että ei enää koskaan hukkaisi aarrettaan, mutta jakaisi hän kyllä siitä kaikille, koska niin ihmeellinen tuo aarre oli, että se ei koskaan vähentynyt, vaan pikemminkin lisääntyi, kun sen jakoi toisten kanssa. Sen pituinen se.

1968

Vapaapäivä. Kivinen ja
pölyinen kaupunki saa
jääda. Ravintolaa ei tee
mieli muistellaakaan.
Ja tänään ei sovitella eikä
harjoitella — Hei, hei!

Tyttö kuin kitara

■ ■ ■ Nainen kuvastimessa:
tyttö kuin kitara.

Marja-Leena Mikkola kirjoitti silkoisen menestysromaanin ravintolaorkesterin työstä ja piirsi ääriiviivat kepeällä kynällä. Tyttö kuin kitara.

Tässä tulee kitaratyttö *Tuulikki Pienimäki*, 26, joka on ilmi-elävä ja haluaa astua ulos liian valmiista ympyröistä. Hän haluaa olla vain hetken raittiissa ilmassa, eikä ihme, kun on nuoresta iästään huolimatta ehtinyt elää melkein seitsemän vuotta ravintoloitten tupakansavussa.

Hyvä luoja, miltä sellainen tuntuu, eikä siinä sentään ole aikamoisia ongelmia, eikä se ahdistajaa?

Tuulikki Pienimäki on oikea tyttö vastaamaan.

■ Lukija tietysti arvaa oikopäättä, että tässä puhutaan Eila Pienimäen sisaresta. Muistetaan jotakin Eilan levymenestystä »Vanhan veräjän luona» ja yritetään tarkentaa kuvaa: oliko se 50-luvun lopulla vai 60-luvun alussa?

— Niillä main se oli, vastaa *Tuulikki Pienimäki*, jolla on ollut Eila-sisarensa nimestä paljon sekä hyötyä että haittaa.

Aivan tavallista on, että nimi sekoitetaan vieläkin. Hei Eila, mitä kuuluu? saattaa kuka tahnassa kysyä. Selittääkö siinä sitten sekaannus vai tyytyväkö pelkkään hymynmairescen?

Eila tietysti on antanut *Tuulikkille* »nimeä» alkuvaiheessa, mutta toisaalta *Tuulikin* on ollut tyytyminen asemaan pikkusiskona, joka on myös musiikkialalla. Esimerkiksi omista levytyksistä ei *Tuulikin* kohdalla ole ollut puhettakaan. Yksinkertaisesti, pienille markkinoille ei olisi mahtunut kahta Eilaa.

Siis *Tuulikki* on katkera?

Vallan väärä oletamus. Lopujen lopuksi *Tuulikki Pienimäki* on tyytyväinen — joku voisi vallan käyttää sanaa onnellinen. Hän on joka tapauksessa pärjännyt. Hän ja hänen bassonsa ovat yhtä, ja sitäpaitsi *Tuulikin* status on korkealla: itse asiassa hän on Neiti Orkesterinjohtaja. Finn Look on hänen oma nuorekas yhtyeensä, jossa on kaksi näyttävää naissoolistia (yksi *Tuulikin* lisäksi) ja kolme siistiä nuortamiestä, jotka myös kaikki laulavat.

Mikäpä *Tuulikin* on ollessa ja näppäillessä?

Iskelmälaulukilpailujen voitoista urkeni vuosikymmenten ura laulajana

Tuulikki Pienimäen elämäntarinan kirjoitti Marita Koskinen.

Olen syntynyt Tuurissa, Töysän kunnassa kotimökissäni. Kättilönä synnytyksessäni toimi sisareni Irja Pienimäki, hän oli tuolloin 16-vuotias.

Hypätään vähän eteen päin. Rippikouluaikana lauloin veljeni Mauno Pienimäen tango-orkesterissa ja eräänä maanantaiaamuna rippikoulussa ollessani kanttori piti minulle melkoisen saarnan. Kaikki kuulivat, kuinka synnillistä viikonloppua vietin tanssipaikalla. Yritin selittää, etten itse tanssinut, minä vaan lauloin. Ei auttanut, olin merkitty.

Iskelmälaulukilpailuja pidettiin tuolloinkin ympäri maata ja kahdet kilpailut voitettuani (Vaasassa, jossa ulkomaisen sarjan voitti Monica Aspelund ja minä suomenkielisen). Seinäjoen kilpailijoita en muista, mutta voitin. Tuomaristossa oli Toivo Kärki, ja toisen voiton jälkeen sain häneltä kirjeen sekä kutsun levytykseen.

Tehtiin single Kärjen sävellyksistä Vanhan aitan portaila ja Postinkantaja kulkee, vuosi oli kai 1962. Seuraavana vuonna teimme sisareni Eilan kanssa duettona singlen Kuljen sateessa ja Kerro terveiset Ollille.

Eilan levyt myivät hyvin, minun sekä duettolevyt eivät, joten Toivo Kärki totesi, ettei kahta Eilaa tarvita. Saatesanoin: mene keikoille, mutta muista meikata.

Kuusi vuotta vierähti helsinkiläisessä orkesterissa Jorma Veneskoski, Linnea Lindborg ja Olli Koski. Oma Tuulikki Pienimäki -yhtye 1966, samaan aikaan sisareni Eila Pienimäki muutti John Cramerin kanssa Amerikkaan ja avioitui.

Sitten Tuulikki Pienimäki Quartet, johon tuli puhallinsoittajan mukaan. Niin itsehän soitin ensin kontrabassoa, sen minulle oli tehnyt soitinrakentaja Hyyryläinen. Basso oli sellon ja ja kontrabasson välikoko. Se oli aivan ihana!

Finlookin aikana (yhtyeeni) jouduin luopumaan kontrasta, kun tuli radiosoittoa ja äänittäjät sanoivat, ettei basso ole balanssissa täytyy ottaa sähköbasso/sähkökitara! Se oli kyllä itkuista soittoa, kun oli uuden tekniikan harjoittelu ja laulu yhdessä.

20 vuotta kului, ja palasin Helsinkiin. Luulin lopettavani soittamisen ja laulamisen, mutta Pekka Härkönen ja Jaakko Korpijaakko käänsivät pääni. Härkönen keksi, että Eilan ja minun täytyy tehdä LP-levy ja Härkönen tuottaa sen. Eila tuli Amerikasta, ja teimme levyn 1975, Eila esiintyi myös Syksyn sävel -kilpailussa.

Miehen synnyinsijoille Parkanoon

Sitten minulta särkyi korvien tärykalvot ja tasapainoelin vaurioitui, oli pakko olla hiljaisuudessa vuosi. Alkoi uudeleen kouluttautuminen. Opiskelin puutarhatyöntekijäksi, sitten harjoitteluvuosi Tapiolassa sen jälkeen opiskelu puutarhuriksi.

Vuosi töitä Helsingin Lauttasaaressa yhdessä mieheni Urho Vienolan kanssa. Kävin puutarhateknikkokoulun ja

palasin Lauttasaareen töihin.

Helsingistä mutkien kautta Tampereen evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelukseen Kangasalan Nattariin. Asuimme Tampereen puolella. Puolentoista vuoden päästä saimme töitä Kangasalan kunnalta ja ostimme ison omakotitalon Nattarista. Pääsin eläkkeelle 2006 ja mieheni Urho 2007. Hän halusi muuttaa synnyinkaupunkiinsa Parkanoon.

Talon myyminen Kangasalla ei käynytäkään sutjakkaasti, mutta kun onnistui muutimme Ikaalisten Tevaniemeen ja sen kautta vihdoin Parkanoon 2011 Alaskylään, mieheni Urhon synnyinkodin tilalle rakennettuun tiilitaloon.

Kesä mökkikään ei ollut kaukana, se oli mieheni rakentama, ja kaivonkin hän kaivoi sinne. Mökki kävi tarpeettomaksi, ja Urho luovutti sen pojilleen, jotka ovat ensimmäisestä aviosta.

Urho ei saanut nauttia synnyinseudustaan kahtakaan vuotta, kun vakava sairaus vei. Mieheni kuoleman jälkeen oli taas talo myytävä, kun oli pakko muuttaa keskustaan, en sitä olisi jaksanut hoitaa.

Tämän murheen keskellä Parkanon Setlementti on ollut henkireikäni, koska siellä oli ikäihmisille suunnattua monenmoista toimintaa.

Tuulikki Pienimäki sekä muusikot Lassi Hapuoja (vas.), Jorma Syrjälä ja Mr.Green.

Siellä toimintojen ohessa tutustuin moneen moneen uuteen ihmiseen, myöskin tämän kirjoittajaan.

Petäjä-opiston käsityöryhmä kokoontui Settlementin tiloissa, ohjaajana Marja-Liisa Luomajärvi, joka oli innostava ja osaava ohjaaja.

Käsitöitä tekivät myös sisarukseni. Aino-sisko ompeli kaikki Eilan esiintymisasut, Irja-sisko kaikki kodintekstiilit, hanuristiveljeni harrasti soitinrakennusta ja teki mm. tyttärelleen kitaran ja itselleen mandoliinin.

Kaikki me 9 sisarusta olemme laulaneet ja soittaneet jotakin. Myös Eino-veljellä oli orkesteri Ruotsissa. Sukututkimuksessa on selvinnyt, että meidän Pennalan sukuun kuuluvat esimerkiksi Toivo Kuula, säveltäjä, Elli Pihlaja oopperalaulaja, Jukka Kuoppamäki säveltäjä, laulaja ja pappi sekä Topi Sorsakoski eli Pekka Tammilehto soittaja ja laulaja.

Vanhin sisareni Saimi oli ompelija hänen miehensä vaatturi. Heillä oli yhteinen toimipiste asuinpaikassaan Tarvasjoella.

Runot tulivat laulun tilalle

Settlementistä vielä, se hän toimii ympäri maailman ja on perustettu auttamaan heikommassa asemassa olevia. Suomessa pääpaikka on Helsingissä ja vireä on edelleen Rovaniemen yksikkö Rovalla.

Tuulikki Pienimäki vuonna 1971.

Tuulikki Pienimäki sekä Pauli Rinkinen, Jorma Syrjälä ja Heikki Sillanpää.

Lehtikuvauksissa vuonna 1968.

*Pitää päättää
Aivan alussa
Rakastaa rohkeasti
Kaikkia ihmisiä
Aikanaan alkaa
Naapuritkin nauttimaan
Omasta olostaan*

Tuulikki Pienimäki

Hartaasti toivon Parkanonkin toimintaan uusiakin tekijöitä, vaikeutena on, että vapaaehtoistoiminta saa houkutteltua nuoria mukaansa, avustajien tarve on jatkuva.

Nyt kun en enää pysty laulamaan, niin tilalle ovat tulleet runot. Niiden pariin johdatti Sisko Ala-Opas, hän oli silloin jo käynyt 2 vuotta Karvian Ainot ja Reinot -ryhmässä. Ryhmä on Petäjä-opiston, ja toimintaan innostuin mukaan, meitä oli aluksi 10 naista ja yksi mies sekä säestäjä Lauri. Perustimme Poikkitaiteilijat ry:n Paavon sairastumisen vuoksi, hän joutui lopettamaan niin nyt ryhmä on pelkästään Ainot.

Järjestämme ohjelmallisia iltamia sekä esimerkiksi isänpäivänä meillä on ollut seisova pöytä ruokineen ja ohjelmaa. Tapahtumat ovat Saran nuorisoseuralla tai toimipisteessämme Saran koululla.

Nyttemmin olen liittynyt ystäväni Vuokon ansiosta seurakunnan käsityöpiiriin, joka toimii ihastuttavassa vanhasa pappilassa Rantalanniemessä. Olen virkannut ja kutonut joitakin metrejä erilaisia kaula- ja pöytäliinoja, jotka on pappilan tiloihin tarkoitettuja, varsinkin ne pöytäliinat. En enää kaipaa Kangasalalle takaisin niin kuin alussa mieheni kuoleman jälkeen, jolloin ajattelin muuttaa heti.

Parkanossa on ihan hyvä elää ja olla.

Nykyisin Tuulikki Pienimäki harrastaa runoutta.

Kihniönkylän koulu talvella.

Lahdentaustan koulu.

Ratikylän koululaisia.

Koulumuistoja

Kotimatka koulusta saattoi joskus venähtää, joskus suoraan madeltiin, joskus poikettiin kavereille. Yleensä kotona sai sapiskaa oma-aloitteisesta poikkeilusta tai hidastelusta. Koulukyydityksiä ei ollut, käveltiin, suksilla ja polkupyörillä. Satoi tai paistoi. Kolmostiellä kulki 50-60 luvulla linja-autoja oli Länsilinjat, Sarpo ja keltaiset postiautot. Ensin käveli bussipysäkillä 1 ½ km, loppumatkan pääsi kyydissä. maksoi sekin vähäsen muutaman kymmenpennisen.

Karkkirahaakin joskus sai mukaansa, lähellä oli kaksi kauppa ja valita mitä penneillä saikaan ostaa. kauppias oli varautunut pikkukarkeilla meille asiakkaille.

Isuttiiin Marjatan, naapurintytön kanssa suoladon kynnyksellä ja syötiin eväitten loput. Kevätaurinko paistoi ja tytöt unelmoi tulevaisuudesta. Talvisen maiseman halki oli mukava hiihdellä kotiinpäin pitämättä kiirettä. Latu oikaisikin mukavasti viiden kilometrin koulumatkaa.

Pahimpina lumitalvina saattoi päästä jonkun reki la-

muskan päällä kyydillä.

Olikohan tokaluokalla, kun opettaja kuulusteli läksyjä. Kukaan ei ollut tehnyt tehtäviä tai lukenut, ei osannut vastata. Opettaja katseli meitä hetken ja asteli pöytänsä taakse, otti laatikosta pienen rasian, jossa oli Pectus-pastillia. Jokainen saa ottaa yhden. Ainoan kerran on palkittu osamattomuus.

Sirpa Kortesuoma

”Olisiko opettaja niin hyvä ja antaisi anteeksi, kun minulta jäi kirja kotiin/laskut laskematta/kirjoitusläksy tekemättä” piti sanoa, jos näin kävi. Toki minulle aika harvoin. Mäki-kylän kansakoulussa 1960-luvulla.

Paula Latvajärvi

Etelä-Nerkoon kansakoulu.

Kihniön kansakoululaisia 1953.

Kihniön kansalaiskoululaisia vuonna 1972.

Yllä Jokikylän koululaisia. Oikealla ylhäällä Kirkonkylän kansakoulu. Oikealla alhaalla Kirkonkylän koululaisia.

Olin kolmannella luokalla Niskoksen kansakoulussa ja oli annettu ulkoläksyä lukukirjasta. Minä en ollut sitä lukenut kotona, kun oli kavereitten kanssa parempaa tekemistä ja aamullakaan en lukenut, luotin hyvään tuuriini, ettei ope Marja minulta ainakaan kysy. Ilmeisesti naamani näytti kuitenkin niin syylliseltä, että hän huomasi sen piilotteluni ja pyysi minua kertomaan, mistä läksy kertoo. No, minä sitten nousin seisomaan ja kehitin kirjan kuvasta omasta mielestäni siihen sopivan tarinan. Opettaja oli hiljaa ja hymyili vähän ja totesi että, tarina on tosi hieno, mutta lukuläksyn kanssa siinä ei ole mitään yhteistä. Jouduin sitten jäämään laiskalle ja lukemaan läksyn niin monta kertaa, että pystyin kirjoittamaan sen myös muutamaan kertaan muististani vielä vihkooni.

Opettaja oli kuitenkin ihana ja lempeä, joten häntä ei tarvinnut pelätä.

Ulla Vierre

Ollessani neljäs- tai viidesluokkalainen noin vuonna 1960 historia oli lempiaine, koska läksyt alustettiin ennakkoon hyvin ja kuulusteltiin seuraavalla kerralla, kun kyseistä ainetta oli. Luokkamme kuulusteluissa kukaan ei osannut vastata mitään, vaan opettaja päätti, että kirjoitamme mitä läksystä muistamme. Läksy oli sellainen pienellä tekstillä kirjoitettu, "Muuan veronkorotus juttu". Osasin kirjoittaa siitä, koska kuuntelin opettajaa tarkkaan. Sain siitä seiskan, kun kaikkien muiden meni hylättyyn.

Minulla oli lyhyt koulumatka, mutta lähdin hyvissä ajoin naapuriin odottamaan kaveria. Hän nukkui vielä. Yleensä ehdimme koulun urheilukentälle, kun kello soi.

Terttu Lähtenmäki

Seitsemän sortin kahviveikkereillä Wanhassa Puumilassa oli myös ohjelmaa. Meneillään improryhmä Salakapakan esitys.

Kimpassa me ollaan enemmän - Martat 125 vuotta

Paula Latvajärvi

Martat on säilyttänyt asemansa kotien ja perheiden hyväksi tehtävässä työssä läpi vuosikymmenten, jo 125 vuotta. Yhdessä tekemisen ilo, kestävät valinnat, avoimuus ja yhdenvertaisuus ovat olleet kaiken aikaa toiminnan perusperiaatteita.

Marttojen 125-vuotisjuhlavuotta on vietetty ja vietetään monin tavoin sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Pääjuhla oli huhtikuussa Tampere-talossa ja sitä edelsi kaupungin vastaanotto Raatihuoneella. Juhlapuheissa korostettiin Marttojen toimintaa malliesimerkkinä yhteisöllisyydestä ja kiiteltiin arjen taitojen ja omatoimisen varautumisen opastamisesta. Tampere-talon katsomon Marttamessut ja illan Marttagaala olivat suurta yhteisöllisyyden juhlaa: tavattiin tuttuja ja tutustuttiin tuntemattomiin. Juhlavuoden suojelijana on tasavallan presidentin puoliso Suzanne Innes-Stubbs, joka lähetti juhlaan videotervehdyksensä. Kaksi uutta, Petri Laaksosen säveltämää marttalaulua sai maailmanensi-illan, ja näistä Sydämen Martta sai täyden Tampere-talon rokkamaan yhdessä. Tilaisuuteen pukeuduttiin Marttojen perinteisiin juhla-asuihin tai vapaamuotoisemmin marttapaitoihin. Kihniöstä Tampereelle matkustettiin bussilla, ja tunnelma oli korkealla! Marttojen juhla viikonloppu päättyi vielä juhlamessuun Tampereen tuomiokirkossa, jossa saarnasi Marttaliiton pääsihteeri, rovasti Marianne Heikkilä.

Juhlavuoden teemana on metsä: Martat nostavat esiin metsien monimuotoisuutta, luonnonantimien käyttöä ja metsän vaikutuksia ihmisten hyvinvoinnille. Yksi vuoden päätapahtumista on ollut ”Maailman suurin marttailta” 21.5., jolloin Kihniössäkin järjestettiin ”Juhlat metsässä”. Käskyvuoren maisemiin kokoontui tähän avoimeen tapahtumaan runsaasti juhla-äkeä. Keskustasta oli järjestetty bussikuljetus. Yhteistyökumppaniksi saimme Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistyksen, joka järjesti lapsille hyvin teemaan sopivan luontorastireitin. Metsässä kohotimme puolukkamaljan suomalaiselle metsälle ja Martoille, lauloimme (vanhan) marttalaulun, pidimme puheita, muistelimme Käskyvuoren historiaa (kiitos siitä Jari

Marttarallin tauolla metsässä. Metsä on juhlavuoden teema.

Alkkiomäelle), söimme punajuuri- ja nokkossämpylöitä, porkkanalevitettä, makkaraa, kaneliämmiä ja mustikkakääretorttua, joimme nuotiokahvia sekä tietysti seurustelimme. Tunnelma oli leppoisaa ja sääkin suosi, tosin kuivuuden takia emme voineet keittää kahvia ihan oikealla avotulella vaan käytimme Käskyvuoren katoksen puuhellaa.

Metsäteemaan liittyen juhlavuoden aikana kerätään myös varoja Marttametsälle. Se on Luonnonperintösäätiön suojeluma luonnonalue, jonka hankintaan Martat keräävät varat.

Metsäteemaan liittyy myös vasta alkanut kaksivuotinen ”Retkelle lähiluontoon” -leaderhanke, jossa on mukana marttayhdistykset Kihniöstä, Ikaalisista ja Parkanosta sekä 4H. Sen puitteissa järjestetään mm. koululaisille opastusta ruoanvalmistuksesta nuotiolla ja luento jokaisenoikeuksista sekä pienimuotoisia retkiä.

Juhlavuoden kunniaksi Kihniön Martat järjesti myös ”Seitsemän sortin kahvivekkerit” Wanhassa Puumilassa heinäkuun lopulla, Martan nimipäivänä. Paljon teimme talkootyötä ja kun hyvään vauhtiin pääsimme niin meidän kekkereillämme olikin Puumilassa ainakin 11 sorttia! Tarjolla oli sekä suolaista että makeaa ja kahvipöydän kruununa komeili Martan marjalotta, varta vasten tähän tilaisuuteen luonnon herkuista kehitelty kakku. Kahvivekkereillä esiintyivät Anne Teikari ja Lauri Haukkaluoma sekä Salakapaka-improvisaatioryhmä.

Tampere-talon marttagaalassa Paula Latvajärvi, Jarkko Anttila, Johanna Paulamäki Wunsch, Päivi Peltomäki, Nina Seiloo, Henna Latvajärvi, Jaana Rintamäki, Tuula Rintamäki ja Elina Ojala.

Seitsemän sortin kahvikekkereillä Martan päivänä oli tarjolla ainakin 11 sorttia.

Toukokuussa martat viettivät juhlia metsässä Käskyvuorella. Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys järjesti lapsille luontorastireitin.

Elokuun viimeisenä lauantaina Kihniön raitilla näkyi outo joukko, joka lauloi kulkiessaan, puuhasi kaikenlaista ja kantoi kylttiä ”Kihniön Martat”. Kyseessä oli kaikkien aikojen ensimmäinen Marttaralli, jolla tuotiin Marttoja näkyväksi, kokeiltiin erilaisia keinoja hankkia uusia jäseniä ja myös kerättiin päivän aikana varoja Marttametsälle. Kihniön Martat palkittiin valtakunnallisesti marttametsälahjoituksista sekä päivän yhtenä rastina olleesta hyvästä työstä. Meidän hyvä työmme oli käydä laulamassa Sydämen Martta -laulu asumispalveluyksikkö Iltaruskon pihamaalla... Yleisö piti esityksestä vaikka se saattoi mennä hieman nuotin vierestä kun harjoitteluun ei ollut aikaa.

Marttarallissa autossa sisällä Ulla Kokko ja Jarkko Anttila. Lavalla Paula Latvajärvi, Minna Vehkala, Margit Hellgren, Päivi Peltomäki ja Elina Ojala.

Iltaruskon pihamaalla kajahti Sydämen Martta -laulu.

Marttarallin rastit olivat valtakunnallisesti kaikille samat, tulivat viestillä ja niiden toteutustavan miettimiseen ja toteuttamiseen ei ollut aikaa kuin muutama minuutti. Improvisointitaidot olivat tarpeen!

Näiden huipputahtumien lisäksi juhluvoittemme on sisältänyt paljon myös ”arkisempaa” toimintaa: olemme pitäneet kaakao- ja munkkibaaria kunnan laskiaistapahtumassa, munkkikahvilaa Kihniön kipakoilla markkinoilla, tortillakattausta nuorisotilassa, kahittelua Lähitorilla jne.

Yhdessä tekeminen on parasta – joukkoomme mahtuu kyllä uusiakin tekijöitä. Tervetuloa siis mukaan marttatoimintaan!

Martat leipoivat karjalanpiirakoita tunnelmallisessa tuvassa

Maarit Lehto-Alatalo

Karjalanpiirakka sopii niin arkeen kuin juhlaankin. Joillakin herkullinen leipomus kuuluu ehdottomasti joulupöytään. Parkanon Marttojen poppoo vietti lokakuussa iloisen alkuillan leipomalla karjalanpiirakoita perinteisessä parkanolaisessa maalaistalon tuvassa Kivelämäellä. Sisko Ala-Opas oli tehnyt valmiiksi taikinan ja täytteen.

Piirakoiden valmistamisessa mestarina toimi Auli Mäntynen, jolla on karjalaiset juuret ja taito hyppysissä.

Auli Mäntynen sanoo, että taikina ja täyte on helppoja tehdä. Karjalanpiirakoiden tekemisessä tärkeintä on tehdä ohuita kuoria.

-Taikina pitää pulikoida pulikalla niin ohueksi, että kuoresta melkein läpi näkyy, Auli Mäntynen neuvoo.

Kuori on läpimitaltaan noin 15 senttimetriä. Tämän kokosiin kuoriin lisätään iso ruokalusikallinen täytettä, suunnilleen.

-Täytteen määrää on vaikea kuvailla, mutta noin sentti pitää jäädä reunoilta vapaaksi, kun laittaa puuron keskelle kuorta. Sivusta taitetaan reunoja kohti keskustaa, ja tällöin reunatkin täyttyvät.

Piirakoista pitää tulla matalia, jotta ne paistuvat tasaisesti. Liian koholla olevat reunat voivat kärvähää.

Martat kokeilivat myös puolukkasurvoksella täytettyjä karjalanpiirakoita. Auli Mäntynen sai aikanaan vinkin syksyllä 100 vuotta täyttäneeltä sukulaiseltaan Edit Ratiselta, kun tämä muisteli, kuinka puolukkaa käytettiin, kun puuro loppui.

Kuoritaikina:

1½ dl vettä

¾ tl suolaa

3 dl ruisjauhoja

1 dl vehnä jauhoja

Täytevaihtoehto 1:

2 ½ dl vettä

2 dl riisiä

7 ½ dl maitoa

1/2 tl suolaa

1 kananmuna

Täytevaihtoehto 2:

8 dl vettä

2 dl riisiä

2 dl (laktoositonta) ruokakermaa 10% tai 15%

1 kananmuna

Voiteluun: voita sulatettuna ja vettä

Täytevaihtoehto 1:

1. Sekoita kiehuvaan veteen riisi tai ohra ja keitä 10 minuuttia.

”Taikina pitää pulikoida pulikalla niin ohueksi, että kuoresta melkein läpi näkyy.”

Sisko Ala-Opas nostaa kypsät piirakat leivinuunista.

2. Lisää maito ja anna puuron kiehua hiljalleen 30 minuuttia välillä pohjaa pitkin sekoittaen. Jätä täyte hautumaan kannen alle 10 minuutiksi.

3. Mausta valmis puuro suolalla ja jäähdytä se.

4. Sekoita jäähtyneeseen puuroon muna.

Täytevaihtoehto 2:

1. Sekoita kiehuvaan veteen riisi ja keitä noin 30 minuuttia. Sekoita välillä.

2. Lisää joukkoon (laktoositon) ruokakerma ja suola. Anna puuron hautua noin 10 minuuttia.

3. Kaada puuro laakeaan astiaan ja kaada tilkka kylmää vettä päälle, jotta puuron pinnalle ei muodostu kuorta.

4. Sekoita jäähtyneeseen puuroon kananmuna.

Taikinan valmistaminen:

Sekoita kylmään veteen, suola ja jauhot puuhaarukalla. Vaivaa taikina sileäksi ja kiinteäksi.

Piirakoiden valmistaminen

2. Ripottele pöydälle ruis- ja vehnäjäuhoseosta ja kaada taikina jauhojen päälle. Kaulitse taikinasta noin 1/2 cm:n paksuinen levy.

3. Painele levystä juomalasilla kakkaroit.

4. Aseta kakkarat kuuden kappaleen pinoihin, etteivät ne kuivu. Peitä pinot muovipussilla tai kulholla.

5. Pulikoi (kaulitse) kakkarat piirakkapulikalla ohuiksi pyöreiksi tai soikeiksi kuoriksi. Lado kuoret päällekkäin ja ripottele ruisjauhoja väliin. Peitä kuoripinot muovipussilla. Täytä kuoret mahdollisimman pian, jotta ne eivät tartu kiinni toisiinsa.

6. Ota kuoret leivinpöydälle, levitä lusikallinen täytettä kuoren keskelle (1 cm paksuinen kerros täytettä) ja jätä kuoren reunoilta noin 1 cm tyhjää tilaa.

7. Käännä vastakkaiset reunat täyteen päälle ja rypytä piirakat etusormilla.

8. Siirrä piirakat uunipellille leivinpaperin päälle.

9. Paista piirakoita 275-300°C lämmössä noin 15 minuuttia.

10. Voitele piirakat sulatetulla voilla, johon on sekoitettu tilkka vettä.

11. Lado kuumat piirakat kulhoon päällekkäin ja peitä leivinpaperilla ja liinalla. Tarjoile perinteisen tai munatton munavoin kanssa.

Auli Mäntynen (keskellä) opastaa karjalanpiirakoiden leipomista, oikealla Paula Hauskamaa.

Taikinasta pulikoidaan tanko, joka paloittellaan sopivan kokosiin palasiin.

Suojattu perinnetuote

Karjalanpiirakka on saanut EU:n Aito perinteinen tuote (APT) -suojauksen vuonna 2003. Aito perinteinen tuote (APT) -suojauksella pyritään korostamaan tuotteen perinteistä koostumusta tai tuotantotapaa.

APT-suojauksen saanutta tuotetta voidaan valmistaa missä tahansa EU:n alueella, mutta tuote on valmistettava rekisteröidyn valmistusmenetelmän ja ainesosaluettelon mukaisesti.

ETY asetuksen n:o 2082/92 mukaan karjalanpiirakka saa sisältää: Kuori: vesi, suola, ruis- tai vehnäjäuhuja. Täyte: "Täyte on yleensä ohra- tai riisisuurimoista keitettyä puuroa tai perunasosetta. Näiden sijaan voidaan käyttää myös keitettyjä, survottuja kasviksia." Voiteluun: voita, öljyä tai vesi/maitoseosta, joskus myös kananmu-

naa.

Nämä määräykset koskevat kaupallista tuotetta ja toimintaa. Kotona jokainen voi käyttää hyväksi havaitsemaansa reseptiä ja kutsua leivonnaista karjalanpiirakaksi.

Resepti ja APT-suojauksen selostus:
Marttaliitto

Parkanolaiset ekaluokkalaiset Pikku Kakkosen kuvauksissa

Katri Kallio

Viime vuoden marraskuussa sähköpostista löytyi Yleisradion Pirkanmaan ekaluokkalaisille lähettämä kutsu Pikku Kakkosen lasten kisailuohjelmaan Iso Peli. Koskaan enemmin en ollut tällaisista sähköpostista saanut ja jopa ekaluokan villin syksyn turruttamalla aivoilla tajusin, että kyseessä oli ehkä ainutkertainen tilaisuus oppilaille päästä kokemaan jotain todella erilaista ja hienoa.

Sähköpostin oli lähettänyt Ylen Mediapoliksessa työskentelevä tuotantokoordinaattori Liisa Siltanen ja sähköpostissa oli ohjeet, miten hakea mukaan tuotantoon. Omasta ryhmästä piti kirjoittaa lyhyt kuvaus ja perustelu, miksi juuri me olisimme hyvä porukka ohjelmaan. Ja sehän ei ollut ollenkaan vaikeaa, kun jälleen kerran minulla oli maailman paras ja ihanin luokka, jota kuvailin seuraavalla tekstillä vastaukseen Liisalle:

Hei! Olemme ekaluokka Parkanosta ja olisimme innolla osallistumassa kisaan. Meidän poppoo on todella pinnistellyt tänä syksynä aapisen kanssa...ehkä enemmän kuin mikään luokka koskaan ja todella ansaitsisi mahdollisuuden kokea jotain näin hauskaa. Meidän jengissä on 18 kappaletta nokkelia ja hauskoja lapsia: suuria persoonallisuksia, ilopillereitä, salaviisaita tuumailijoita, kaveritaitoisia empaatteja ja tavattoman tehokkaita työmyyriä. Opettajana heillä on Opettaja Hupsis, jonka supervoimana on päätyä ennalta arvaamattomiin tilanteisiin ja fiksujen oppilaidensa avulla selviytyä niistä. Jospa meitä onni suosisi ja pääsisimme mukaan!

Sitten vain klikkaus ja posti matkaan. Vähän kyllä epäilin, että kuinkahan käy ja mieleen johtui sekin, että myönteisestä vastauksesta voi koitua paljon hommaa, kun sitä ekaluokan kanssa on ennestäänkin melkoisesti. Ja ennakkotapauksiakin oli, että Opettaja Nuttura intoutuessaan oli saattanut haukata suuria paloja ja sitten joutunut tuskailemaan. Mutta yleensä aina jotenkin selvittiin ja saatiin hauskoja kokemuksia.

Kuukautta myöhemmin olin jo unohtanut koko jutun, koska välillä on niin monta rautaa tulella, että käy kuin oravalle, joka ei muista kaikkia ruokakätköjään. Joulukuun 11. päivänä sähköpostissa oli viesti Liisa Siltaselta, että meidän luokka oli päässyt mukaan Iso Peliin ja että, minun pitäisi lähettää hänelle kisailijoiden nimet, vaatekoko ja kengännumero. Myös huoltajien hyväksyminen piti saada kaikilta oppilailta ja tätä varten sähköpostin liitteenä oli huoltajille tarkoitettu tiedote ja lomake kuvausluvan antamiseksi. Sekä oppilaat, että vanhemmat olivat innolla mukana hankkeessa ja kuvauslupalaput palautettiin nopeasti opelle.

Seuraavaksi piti kertoa mukaanpääsystä rehtorille, koska hänen pitää tietysti vastuukysymysten vuoksi olla aina tietoinen tällaisesta koulun ulkopuolisesta toiminnasta.

Kyytikin Tampereen Tohloppiin tarvittiin ja sen saaminen oli rehtorin takana. Koulun johto suhtautui asiaan

myönteisesti ja kannustavasti ja aika harvinaistahan se onkin, että parkanolaislapset telkkariin pääsevät.

Oppilaitten kanssa meidän oli päätettävä, ketkä kaksi olisivat varsinaiset kisailijat muiden jäädessä yleisöön. Tehtiin siten, että kaikki kisailijaksi haluavat saivat ilmoittautua ja näistä halukkaista arvottiin kaksi osallistujaa. En alkanut ollenkaan pohtia, olisiko joku oppilas reippaampi tai parempi esiintyjä kuin toinen, koska tiedän, että ihmisillä on taipumus kasvaa annetun tehtävän vaatimuksiin ja varmasti jokainen tehtävään ilmoittautunut olisi hoitanut homman kotiin hienosti. Meidän luokan edustajiksi tulivat valituiksi Isabella Alanko ja Konsta Männistö. Koska vuoden mittaan koululaipopulaatiossa esiintyy monenmoista flunssaa ja virustautia, niin valittiin myös varahenkilöt ja varmuuden vuoksi myös vara-varahenkilöt, jotka sitten sairastumisen sattuessa olisivat valmiit kisaan mukaan.

Talven aikana valmistauduimme kisaan katselemalla Iso Pelin ensimmäistä tuotantokautta Yle Areenasta. Saimme myös postia Pikku Kakkoselta: tulostettavat julisteet Pikku Kakkosen ohjelmista, joista kisailijat saivat opetella lastenohjelmien henkilöiden ja juontajien nimiä, koska niitä kysyttäisiin tietokilpailuosiossa. Näitä harjoiteltiin yhdes-

Parkanolaisen koulun edustajina kisailivat Konsta Männikkö ja Isabella Alanko.

sä luokassa ja kisailijat saivat julisteet myös itselleen kotiin opeteltavaksi.

Kerran, kun taas katsoimme luokan kanssa Iso Peli-jaksoa (lopputunnista, kun varsinaiset oppimisasiat oli jo tehty), aloin miettiä, että jos meidän luokan kahdeksantatoista oppilaasta kaksi menee kisaamaan, niin penkeille jää istumaan vain kuusitoista lasta. Tilanne olisi myös aika jännittävä ja luokan aremmat oppilaat voisivat tuntea olonsa turvattomaksi pienessä porukassa - isommassa porukassa on helpompi olla rohkea.

Joillakin luokilla ohjelmassa näytti olevan hyväntekijä - kannustusjoukko, joten päätin kysyä Liisalta, voisiko meidänkin kannustusjoukko olla isompi, kun arvelin, että bussiin mahtuisi toinenkin luokallinen ekaluokkalaisia. Kun sain Ylältä myönteisen vastauksen, pyysin mukaan rinnakkaisluokkaa vahvistukseksi - ja näin saatiin meille kunnon fanikatsomo ja telkkarikokemus useammalle lapselle.

Meidän kuvauspäivämme oli tuotantokauden viimeinen kuvauspäivä 24.4.2024. Aamulla starttasimme matkaan Parkanosta klo 11. Kuvausten oli määrä alkaa 12.30 ja olimme perillä Tohlopissa hyvissä ajoin. Mediapolis tuntui aika mahtailvalta nimeltä sille 80-lukulaiselle rakennuskompleksille, jonka eteen purkauduimme bussista ja kun siirryimme sisälle, muistuttivat tilat enemmän terveyskeskuksen vastaanottoaulaa kuin kuvittelemani mediatempeliä.

Lapset saivat riisua ulkovaatteensa ja heidät ohjattiin sivulla olevaan odotustilaan, jonne oli varattu värityskuvia ja kyniä. Ohjeeksi saimme, että muksut on pidettävä hiljaisina, sillä aulassa olisivat Yleisradion työntekijät ja ohjelmien esiintyjät rentoutumassa kuvaustauoillaan ja heitä ei sopinut häiritä muksujen metelillä. Helpommin sanottu kuin tehty ja me koulun aikuiset vietimme hikiä puolituntisen hyssyttellen jännityksestä ylikierroksilla olevia ja retkeä riemastuneita vekaroita. Ikkunasta näimme toisen koululuokan, joka leikki pihalla - siinä oli kilpakumppanimme, ekaluokka Tampereen Tesoman koulusta. Odottelun aikana kaikkien oli käytävä vessassa, sillä studiosta ei voinut poistua kuvauksen ollessa käynnissä. Kuvauksessa oli kyllä luvassa tauko puolesta välissä, jolloin vessakäynti

Parkanosta oli yleisössä vahva kannustusjoukko.

oli mahdollista.

Kisailijat Isabella ja Konsta haettiin muita aikaisemmin ja heidät vietiin puvustamoon puettavaksi esiintymisvaatteisiin sekä meikattavaksi ja kammattavaksi.

Viimein odotus oli ohi ja Ylen lastenohjaajat saapuivat ottamaan porukan haltuun. Yleisö vietiin suoraan studioon, jonne meitä aikuisia ei huolitettu. Tätä hetkeä olin jännittänyt etukäteen, että tuleeko jollekulle siinä kohdassa suru puseroon, mutta ei - silmät loistaen pienokaiset seurasivat ohjaajia peremmälle Mediapolikseen. Pukeutumisohjeeksi oli annettu värikkäät vaatteet, joissa ei saanut olla näyttäviä logoja. Jos jollakulla olisi vaate, joka kamerakuvassa näyttäisi samealta, vaihdettaisiin päälle kirkasvärinen paita Ylen varastosta.

Myös me koulun aikuiset sukelsimme Mediapoliksen sokkeloihin, sillä meidät johdatettiin käytäviä pitkin puvustamoon, huoneeseen, joka toimi taukotilana, mutta myös esiintyjien meikkauspaikkana. Matkan varrella ehdin

nähdä seinillä kuvia TV-kakkosen legendaarisista ohjelmista ja esiintyjistä. Puvustamossa esiintyjämme olivatkin jo valmiina varta vasten heitä varten teetetyissä pirteissä esiintymisasuissa. Paikalla olivat myös Iso Pelin juontaja Jari Mäkipää ja pelijoukkueitten ohjaajat Veera Degerholm ja Laura Yli-Mäihäniemi. Jari alkoi tehdä esiintyjille alkuhaastattelua ja meidän oppilaat ja Tesoman koulun edustajat vastailivat mukaviin kysymyksiin ja siinä samalla karisi osa jännityksestä.

Jonkin ajan kuluttua lapset ja juontajat lähtivät studioon ja me opet ja ohjaajat jäimme istumaan sohville ison screenin eteen. Siitä saisimme seurata lähetystä reaaliaikaisesti.

Näkymä studioon aukesi jo ennen lähetysten alkua ja siellä oli menossa yleisön lämmittely.

Käsinukkehahmo DJ Jekku Ykkönen nauratteli lapsia hassuilla jutuilla. Itse olin helpottunut, kun kaikkien ilmeet olivat riemukkaita. Lähetys alkoi ja jännäsin kovasti meidän kisailijoiden puolesta, kun tietysti toivoin, että kokemus olisi heille mukava eikä kuormittava. Mutta hienosti he ratkoivat niin tieto- kuin toiminnallisiakin tehtäviä ja näytti siinä hauskaakin olevan. Yleisö eli mukana tehtävissä ja he saivat heilutella studiosta annettuja Nalle- tai Heikki-kannustuskyllttejä. Parkanon joukkue oli Heikki-joukkue.

Kuvaustauko oli mielenkiintoinen, kun siinä näki, miten studio valmistellaan seuraavaan osioon. Rekvisiittaa tuomassa oli melkoinen joukko ihmisiä, joilla kaikilla oli kädessä jokin tietty esine tiettyyn kohtaan asetettavaksi. Se kävi kyllä sutjakasti, mutta me opet tuumittiin, että yksi ope olisi valmistellut esineistön yhtä nopeasti kuin puolitusinaa lavasteukkelia.

Yleisön iloksi soitettiin tauolla kivoja musiikkikappaleita ja käsinukke Jekku kertoi vitsejä.

Ohjelman toisen puoliskon kuvaus lähti käyntiin. Kuvaustilanteessa ohjelma etenee hitaammin kuin lopullisessa tv-lähetyksessä. Välillä jokin menee hassusti ja tuohon voidaan hetkeksi pysähtyä ja tehdä tilanne uudestaan. Toiminnalliset tehtävät kuvattiin ilman pysähdyksiä. Studioissa kamerat kuvaavat tilanteita usealta eri suunnalta ja niinpä valmis ohjelma näyttää varmaan hyvin erilaiselta kuin puvustamon screeniltä näkemäni versio.

Valmiissa ohjelmassa on myös mukana tietokoneella tehtävät tehosteet, jotka liitetään mukaan myöhemmin. Ohjelman tehtävistä, niiden sisällöstä ja kilpailun lopputuloksesta en kerro tässä jutussa mitään - niin lupasimme ohjelman tekijöille.

Hyvin meitä Ylellä pidettiin - meillä aikuisillakin oli seurana media-assistentti. Hän kertoi olevansa varsinaiselta ammatiltaan varhaiskasvatuksen opettaja, mutta nyt harjoittelijana Ylellä, koska media-ala kiinnostelee. Hän toivoi, että jonain päivänä voisi saada Pikku Kakkoelta ihan vakituisenkin työn.

Tarjoilujakin saimme - aikuisille oli kahvia ja keksejä odotteluajaksi ja kaikki oppilaat saivat poislähtiessä oman herk-

kupussin.

Näitä pusseja jaettiin aulassa, kun olimme lähdössä pois ja taas meitä hyssyteltiin ja ihmeteltiin, kuinka lapsista lähtee niin kova meteli, vaikka meidän mielestä lapset käyttäytyivät ihan tavallisesti ja jopa melko maltillisesti. Jännä havainto oli, että vaikka lastenohjelmien tekijät tekevät sisältöjä lapsille, he eivät varsinaisesti tee töitä lasten kanssa, vaan keskittyvät omaan hahmoonsa ja suoritukseensa. Me opetkin teemme sisältöjä (ohjelmaa) lapsille, mutta keskitymme lapsiin ja heidän ohjaamiseensa.

Bussimatalla Parkanoon oli riehakas meininki, kun porukalla oltiin koettu jännittävät hetket ja hyvin selvit-ty. Lopputulos reissusta nähdään virallisesti sunnuntain 29.12. Pikku Kakkosen aamulähetyksessä. Tämän toisen tuotantokauden jaksoja on kyllä jo syyskuusta alkaen julkaistu Yle Areenaan muutama kerrallaan, mutta koska meidän kuvauspäivä oli koko tuotantokauden viimeinen, tulee jaksomme Areenaan vasta ensi vuoden puolella.

5.1.2025. Onkin jännittävä nähdä, millainen ohjelma materiaalista on koostettu ja tietysti toivon, että meidän rohkeat kisailijamme ja reipas kannustusjoukkueemme saavat esiintymisestään mukavaa palautetta. Eikä sitä koskaan tiedä, kuka saa kipinän media-ammattiin tällaisesta reissusta, kun saa tilaisuuden kurkistaa kulissien taakse telkkarin taikalaatikkoon!

Yleen olin vielä yhteydessä ja toivoin, että toistekin laittaisivat tietoa vastaavista ohjelmista koko Pirkanmaalle, eikä vain Tampereen seudun päiväkodeihin ja kouluihin. Mitään varmaa ei tietenkään luvattu, mutta nyt ollaan ainakin heidän postituslistallaan, joten ehkä toistekin päästään kävi-semään Tampereen Tohlopissa, Ransu-koiran ja Pelle-Hermannin kotikulmilla.

Oskarin kokosesta vähän isommaksi!

Reijo Ojennus

Kun Koskuen vanha alakoulu oli muutettu ”painikämpäksi” niin kaikki kylän nuijat tietysti vähän koetti painiakin harrastaa. Kuka paremmalla ja kuka huonommalla menestyksellä!

Itselläni painoluokka oli tuohon aikaa 32 kg. Jossain vaiheessa kunnan mestaruuskisojen hopeamitali jäi varmaan parhaaksi saavutukseksi. Olihan meitä myöskin kultatamitalipainija Tauno Jaskarikin joskus opettamassa.

Voimailulajit ei ollut vahvuuteni.

Koulussa vaikutti alkuvuosina niin sanottu. lellilapsi-systeemi. Opettajalle joku sopiva ”maataloustuote” vaikutti hieman koulun edistymiseen.

Pesäpallofanaatikko Esko tuli viitosluokalla opettajaksi ja sitä pesäpalloa pelattiin.

Liikuntatunnit, välitunnit ja vielä iltaisinkin. Jalasjärven koulujen välisiä mestaruuksiakin taisi tulla parina vuotena.

Pesäpallokentällä pelasin hyvänä juoksijana ja heittäjänä yleensä kopparin paikalla. Nyt, kun olen jonkun kerran kokeillut pallonheittoa, niin kovin on mies taantunut. Ei puoliväliinkään kenttää enää pallo lennä. Esko oli viimeisen päälle mukava ja tasapuolinen opettaja. Toki myöskin ankara tarpeen tullen.

Muuten tuo koulunkäynti oli enemmän välttämätön paha. Kolttosia tehtiin sen mitä ehdittiin. Ituniska vei meitä räätisitikalla hiihtokisoihin. Eskoa sanottiin koululaisten keskuudessa ituniskaksi, kun hällä oli niskatukka aina lyhyellä sängellä pystyssä. Hiihto ei ollut vahvaa aluetta osittain välineistä johtuen. Sukset olivat niin sanottuja Kuhnalaista koivusuksia, joita ei kynttilällä saanut kovin hyvin

luistamaan.

Escon perheellä oli kotiapulaisia ja isommat kylän pojat kävivät joskus vikittelemässä tyttöjä. Esko piti vartiota ja jos siitä jäi kiinni, niin rangaistuksena oli kentän lanausta käsin vedettävällä lanalla. Kenttä pysyi aika hyvässä kunnossa!

Joskus eksyimme poikaporukalla kokeilemaan tupakanpolttoa koulun vessaan. Selvähän se, että käry kävi. Esko yllätti itse teossa ja vieläkin takapuolessa tuntuu potku, millä sieltä lähdettiin.

Rahan tarpeeseen kuorimme pajuja, joita vanhempamme kävivät keräämässä. Pajuja ostettiin kauppoihin ja hinta muodostui pajuvittan pituudesta. Pajukoreja niistä valmistettiin jossain.

Eli yrittäjätaipaleeni on alkanut tuolloin noin 12–13-vuotiaana. 100 kappaleesta kuoritusta pajunipusta sai 80 penniä. Ostin ensimmäiset siniset tennarini ja siihen piti kuoria 6 kappaletta 100:n nippua.

Tennarit maksoi 4.80 mk. Olihan niillä sitten mukava kierrellä Koskuen uuden kentän rataa.

Siihen aikaan oli tapana pitää kuntien välisiä yleisurheilutuotteluita. Koskuen kentällä oli Jalasjärvi-Kurikka-ottelu. Jalasjärveltä puuttui 5 000m juoksusta yksi kilpailija ja pyysivät minut mukaan ”vähän” alaikäisenä, kun kyseessä oli yleinen sarja. Olinpahan aika ylpee, kun olin juoksun neljäs kuudesta juoksijasta. Yhden voitin ja yksi keskeytti. Aika oli parinkymmenen minuutin nurkilla. Olihan se aika hyvin noin 13 vuoden ikäisenä. Sitten alkoi varsinainen työrupeama 14-vuotiaana ja sitä riitti ilman taukoa eläkkeeseen asti. Se on sitten taas jo eri tarina!

Ajan vaihtokauppaa

*Se saapui illan tullen, tarrautui lattiaan
vei mennessänsä osan jostain mitä tarvitsin.
Jätti reiän herkkään kohtaan, henkeni lamauttaa
opetti toista katsomaan niin luottavaisin silmin.*

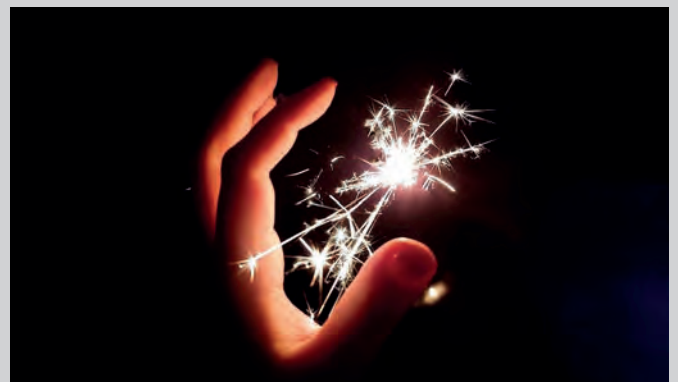
*Tein vaihtokauppaa ajasta, tiimalasiin kirjoitin
ja olemisen kysymyksiin vastauksia hain.
Kun laulut joskus loppuvat, saan nuotin viimeisen
siitä luodaan veisu keväälle, myös minullekin kai.*

*Me olemme vain hetki - tähtisateen hiukkasia,
jotka kauan aikaa luulee, ettei mikään kuole pois.
Voimakkaampia kuin usko, muttei voittamattomia
- syy sille, miksi satakielet puissa karkeloi.*

*Jos tänään tarkoitukseni on valo unohtaa
enkä ehdi silmiin katsoa, tarpeeksi sanoo, nähdä.*

*Kun tulee päivä, jolloin aamun säteet pelottaa
- kerro heille silloin että lähdin lentämällä.*

Melina Hirviniemi
heinäkuu 2024

Kun viirupöllö kannun vierellä kuvaajaa odotti

Maarit Lehto-Alatalo

Viirupöllö.

Valokuvausta harrastava parkanolainen Johanna Kujala ennakoi seuraavan päivän kuvaustaan viemällä autiotalon ikkunalle vanhan Arabian Pekka-kannun. Sommitelmasta saisi kivan kuvan.

Seuraavana päivänä kuvauspaikalle saapuessaan hän hämmästyi: kannun vierellä istui kuvaajaa odottamassa viirupöllö. Innostunut autiotalojen kuvaaja oli tohkeissaan upeasta sattumuksesta.

Lopputuloksena oli hienoja otoksia. Hän osallistui tilanteesta ikuistamallaan kuvalla Suomen Luonnon valokuva-

kilpailuun ja pääsi finaaliin.

Juuri luonnon tarjoamat yllätykset ja elämykset pitävät Johanna Kujalan valokuvaamisen lumoissa. Hän kuvaa niin ihmisiä, eläimiä kuin luontoa laajemminkin. Unohtamatta autiotaloja.

-Kysyn aina kiinteistön omistajalta luvan ottaa kuvia. Minulla on yksi erityinen kuvauskohde, sama, jossa kuvasin viirupöllön ja kannun ikkunalla, Johanna Kujala kertoo.

Autiotaloja on maaseudulla kuvattavaksi yllin kyllin,

Johanna Kujala liikkuu luonnossa ja kuvausretkellä yleensä yhdessä koiransa kanssa.

ihana jo Johanna Kujala omassa tuttavapiirissäänkin. Kuvattavaa riittää niin eri vuorokauden aikoina kuin vuoden aikoinakin. Tosin hän pitää ehdottomasti eniten syksystä ja kevästä, tässä järjestyksessä.

Kuvattaessa pitää myös olla varovainen. Pöllö esimerkiksi ei suinkaan aina ole yhteistyöhaluinen. Yhden kerran viirupöllö on hyökännytkin kuvaajan kimppuun.

-Onneksi pöllö hyökkäsi takaa päin, eikä suoraan kasvoille.

Johanna Kujala on valokuvannut ”aina”. Hän on se henkilö, joka varmistaa, että sukujuhlissa osallistujat ja tilanteet ikuistuvat. Digitaalisuus on hänen juttunsa.

Digikameransa kanssa hän on kiertänyt myös kuvaamassa Metsähallituksen puistoja projektissa, jossa piti kuvata leiripaikkoja ja nuotiopaikkoja eri puolilla Suomea.

Johanna Kujala on kuvannut monissa kansallispuistoissa ja muuten luonnossa, mutta välillä piti polvivaivojen takia pitää paussia. Nyt on polvet leikattuna ja kunnossa.

Olen päässyt taas uudella tavalla vauhtiin. Teltailemaan en kuitenkaan enää lähde, enkä laavullekaan nukkumaan ulkosalle. Ainakin nyt on sellaiset aatokset, Johanna Kujala sanoo.

Hän ei myöskään käy kuvauskeikoilla Lapissa.

Olen kotoisin Sodankylästä. Molemmat mummulat on Lapissa ja vietin siellä kaikki kesälomat lapsena. Ei tee mieli Luostolle, eikä Lappi kiinnosta minua yhtään.

Sen sijaan Johanna Kujala rakastaa kuvata Saaristomerta, Utötä, Jurmoa. Jälkimmäiseen hän aikoo lähteä ehdottomasti ensi keväänä. Jurmon melkein puuton olemus, pyöreät kivet, loppumattomat kalliot, meri ja meduusat tarjoavat loputtomasti kuvattavaa.

Merimaisemia hän kuvaa usein myös Porissa, erityisesti Reposaareissa ja Kallossa.

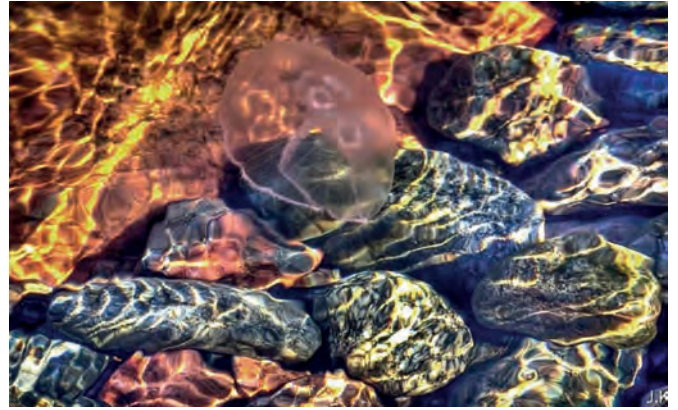
Johanna Kujala arvioi, että hän on ottanut vähintään kymmeniä tuhansia valokuvia. Periaatteessa hän kuvaa joka päivä, mutta määrät vaihtelevat suurestikin.

Johanna Kujala on kuvannut myös muun muassa hylättyjä taloja, kuten Favenin taiteilijahuilan. Harrastajat kertovat toisilleen tällaisten kuvauspaikkojen sijainnin, jossa kuvataan kohdetta arvostaen ja sellaisenaan se säilyttäen. Sijaintikoodeja ei anneta ulkopuolisille.

-*Abandoned places in Finland* -sivustolla Facebookissa on myös minun ottamiani kuvia.

Johanna Kujala julkaisee myös videoita Youtubessa nimimerkillä Jossu.

Harrastaja kuvaa mielellään autiotaloja ja vastaavia myös tilauksesta. Maksua hän ei kuvistaan ota, jos saa kuvat myös omaan käyttöönsä.

Korvameduusa.

Kärppä pesärosvona.

Muuttolinnut.

Joulu tulla saa

Risto Kuivanen

Silmälasit vetivät välittömästi huuruun, kun Olavi astui sisään eteiseen. Otti mielensäpahoittaja-karvalakin päästä ja heitti sen hattuhyllylle karvakintaiden seuraksi. Pyyhki hien liimaamia otsahiuksiaan ja otti takin pois. – Kyllä sais jo lakata lumentulo. Joka toinen päivä saa olla auraa-massa ja vuosi on vasta alussa. Tuossa vähän nurkkia sit-ten kolasin, mutta siinä tulee niin hiki, ettei mitään rajaa. Onko sulla aamukahveeta. – Juuri keitin, vastaa Kaarina, tukka pörrössä, kuin vasta heränneenä. – Nukuitko näin kauan, uteli Olavi. – Kyllä mä jo Aamulehden puhelimesta luin, vastaa Kaarina haukotellen. – Sinä se heräät aina niin aikaisin. Eipä tuota pihaa ja tietä millään ilman konetta puhtaana pitäisi. Ei tässä iässä enää jaksettaisi, jatkaa Kaarina. – No saishan siihen helepostikki apua, mutta hyvältä tuntuu olla omatoiminen ja omillansa niin kauan kun se vaan on maharollista. Tulee sitä huonompiaki aikoja, vastaa Olavi. Olavi hörppää kahvia ja avaa samalla radion. ”... Maan korvessa kulkevi lapsosen tie, ja ihana...”, kuuluu Sakari Kuosmasen tulkinta. – Hyvin vetää Sakari hautajais-virttäkin, naurahtaa Olavi. – Nyt sitä voisi vaikka tulostaa ja täyttää lehden ristikon, kun päivän työt on tehty.

– Joko soittit sinne terkkariin siitä terveystarkastuksesta, kysyy Kaarina kutimensa takaa. – Eikös siitä ole jo ainakin vuosi, kun viimeksi tutkittiin. – No on se ollut työlistalla, mutta kun on näitä muita kiireitä tässä ollu, vastaa Olavi. – Mitä ihmeen kiireitä eläkeläisellä, kerran kuussa parturi. Eivät nuo lumityöt tuota asiaa haittaa. – Soittelen tänään. Tuskin sinne enää edes sellaisia potilaita halutaan. Kiire on kova ja väkeä vähä. Rahatkin lopussa, mutisee Olavi. – Ei kun soitat heti. Nyt. Kaarinan ääni kovenee. – Soitan, soitan, vaikka mitä tässä, terve mies, vastaa Olavi, ja kaivaa puhelimensa, – Mihinkähän numeroon tässä pitäisi soittaa... Koska muuten itte olet ollut terveystarkastuksessa, yrittää Olavi vielä, mutta syventyisitten kaivamaan numeroa terveyskeskuksen verkkosivuilta.

Sanaristikon täyttö oli väkinäistä tänä aamuna. Olavi vilkuili kelloa. Kohta olisi aika. Puhelimeen tulleet laboratoriotulokset näyttivät kyllä maallikon silmissä hyviltä. Kolesterolia ja sokeria hallinnassa. Lähes kaikki olivat vii-tearvojen sisällä. Vähän silti jännitti. Puhelin soi. Tällä kertaan soittaja ei ollut viemäriputken kuvauksia myyvä firma, vaan näytöllä näkyi terveyskeskuksen numero. – Huomen-ta, täällä lääkäri Senja Senjanen Kolmostien terveydestä. Oliko Olavi? Luetteletko henkilötunnuksen. Hyvä, oikea mies. Käydäänkö läpi näitä terveystarkastuksen asioita. – Käydään vaan, huokaisi Olavi. Seuraavan vartin aikana käytiin läpi mitattuja arvoja ja elintapoja. Lääkärin mut-katon tyyli ihastutti Olavia. Vanhaksi tässä ollaan tulos-sa. Turha sitä on kaunistella. – Tämä yksi arvo on vähän

yli viitearvojen. Ei paljon, mutta kuitenkin. Siihen tosin voi löytyä monia syitä, aloitti lääkäri. – Tämän voisi ottaa seurantaan. Vai haluatko tästä heti lisää tietoa erikoislää-kärltä? Olavi hätkähti. – Eiköhän se ole viisainta selvittää saman tien. On aika huonoja muistoja asiasta lähisuvus-ta. – Selvä juttu, vastasi lääkäri. Panen lähetteen erikoislää-kärille. Kutsu tulee varmaan muutaman viikon kuluessa. Ikäisekseen terve mies, summasi lääkäri.

Erikoislääkärin kutsu tuli nopeasti. Olavin sydänelässa painoi omituinen kivi, kun hän kaarsi autolla pois koti-pihasta kohti vastaanottoa. – Saas nähdä, mitä tästä vielä seuraa. Vastaanotto sujui lääkäriltä rutiinilla. Lopuksi hän rykäisi kevyesti. – En nyt ihan selvää saa, onko tässä jota-kin ongelmaa. Pieni epäily on, vaikka tuo kone ei mitään näytäkään. Viisainta on käydä kuvauttamassa. Kirjoitan lähetteen Koskikeskuksen kuvantamiseen, sillä se selviää. Turha huolehtia asiasta liikaa. Vielä ei ole todettu mitään, jatkoi lääkäri. Kivi Olavin sydänalla tuntui kasvaneen uu-teen kokoon. Kotimatalla autoradiossa Jenni Vartiainen laulaa ”...en tahdo kuolla tänä yönä...” – No osuipa tuokin, mutisee Olavi itsekseen kaartaessaan takaisin kotipihaan.

– Ei kovin hyviä uutisia, jos ei vielä huonojakaan, aloitti Olavi ennen kuin Kaarina ehti kysyä mitään. – Lisätutki-muksia tarvitaan. Minulla on kyllä selvä käsitys, mitä tästä seuraa. – Älä nyt mene asioiden edelle. Jos kerran koneel-lakaan ei mitään löytynyt, rauhoitteli Kaarina. – Jotenkin vaan on aavistus. Tai sitten se on henkistä varautumista pa-himpaan, mietiskeli Olavi. Kivi sydänalla oli muuttumassa jääkimpaleeksi.

Talvi jatkui kovilla lumisateilla. Välillä pakkasen piti otteessaan, kunnes taas alkoivat lumisateet. Lumen auraus toi kaivattua rutiinia Olavin odotteluun. Olo oli epä-varmempi kuin koskaan aiemmin. Kutsu kuvantamiseen tuli ja parin päivän kuluttua siitä erikoislääkäri soitti. – Eipä näissä kuvissa paljon mitään ole, aloitti hän. Yhdessä kohtaa on jotakin epämääräistä, josta ei saa oikein selvää. Hän selvitti puhelimesta. – Tässä on varmaa viisainta ot-taa koepala, jotta saadaan täysi varmuus. Se kannattaa tehdä keskussairaalaissa. Panen tästä lähetteen. Sieltä tulee sitten kutsu. Turha murehtia vielä. – Aika vaikea on olla murehtimatta, totesi Olavi. – Mitä se sano, kysyi Kaarina nähdessään miehensä vakavan ilmeen. – No vielääkään ei selvinnyt mitään. Koepaloja pitää ottaa. Minulle alkaa asia olla selvä. – Älä nyt. Ainakin asia selviää sitten varmasti. Vielä ei kannata murehtia. – Pelkkiä huonoiksi tulkittavia uutisia jokaisesta tutkimuksesta, selvä suunta, mietti Olavi ja yritti saada jääkimpaletta unohtumaan. – Taidan täytellä tuon Aamulehden ristikon, jos se vaikka rentouttaisi. Outo tunne jäyti sisällä. Ajatuksen tasolla sitä oli vaikeaa saada

hallintaan. Epävarmuus suorastaan ravisteli kehoa. Hetkeksi asia unohtui ristikon pulmia miettiessä. Mutta vain hetkeksi.

Viikot kuluivat rutiineissa. Olavi lämmitti puilla tulisi-jaa ja teki lumitöitä. Välillä käytiin kauppa-asioilla. Joskus ajeltiin kauemmaksikin, Kankaanpään tai Tampereelle, vaihtelun vuoksi. Kutsu koepalojen ottoon tuli muutamassa viikossa. Sitten vaan odottelemaan tuloksia. Viikko tuntui pitkältä. Postin digitaaliseen palveluun napsahti kirje Pirhalta. – Siinäköhän ne tulokset ovat, pohti Olavi. Kirjeessä olikin uusia aikavarauksia kuvantamiseen ja lääkärin vastaanotolle. – Kas kun kukaan ei soittanut. Eipä tämä kovin hyvältä kuulosta, sanoi Olavi Kaarinalle. – Jos ne vaan jotakin varmistelee. – Kyllä tämä minusta vaikuttaa selvältä. Jotakin pahaa on löytynyt. – Olisi siitä joku voinut kuitenkin soittaa ensin, mietti Olavi. – Olisi voinut vähän kysellä. Kului viikko, Paperipostilaatikkoon tuli kirje Pirhalta. – Taitaa tulla sama posti nyt paperilla, kuin jo viimeksi luin digipalvelusta, mietti Olavi. Eipä kirje ollutkaan sama. Parin rivin viestissä todettiin, että kahdesta koepalasta viidestä oli valitettavasti löytynyt pahanlaatuisia soluja. Tuon Olavi oli kyllä jo arvannut. – Tämä on kyllä suomen kielen pahin lause, mutta minulla on syöpä, totesi Olavi Kaarinalle palatessaan postin kanssa kotiin. – No voi nyt. Ihan alussa se kuitenkin on. Varmaan paranee, lohdutti Kaarina. – Niin pitää tietysti uskoa, vastasi Olavi apeana. Minkähän takia nuo viestit tulivat väärässä järjestyksessä, mietti Olavi edelleen. – Eikä kukaan soittanut. Eipä tuo henkisesti ainakaan helpottanut. Pitkä halaus rauhoitti kummankin mieltä.

Kuvaukset jatkuivat muutaman viikon päästä ja lääkäri otti vastaan parin päivän kuluttua niistä. – Kuussa ei näy, että syöpä olisi levinnyt. Se on hyvä uutinen. Lääkäri selitti erilaisia etenemisvaihtoehtoja. Kuvasi tarkkaan sairautta eri vaiheissa. Olavi kuunteli tarkasti ja kyseli ensimmäistä kertaa asiantuntijalta aiheesta. Lääkärin rauhallinen olemus oli asialle eduksi. Mitään hoppua ei vastaanotolla tunnut olevan. – Miten tässä nyt edetään, kysyi Olavi. Miten kiire tässä on? – Tämä etenee hyvin hitaasti. Nyt aloitetaan heti pysäyttämislääkitys. Sanat jäivät soimaan Olavin päässä. Pysäyttämislääkitys. Neljään kuukauteen Olavi kuuli ensimmäisen toiveikkaan lauseen. – Se on siis mahdollista pysäyttää. – Kyllä, vastasi lääkäri. Sitten jatketaan parantavalla hoidolla. Tässä on parikin vaihtoehtoa. Pelkkä ulkoinen sädehoito tai sitten yhdistetään siihen sisäinen, jolloin joutuu olemaan sairaalassa sen aloituskerran. Siinä on kuitenkin oikein hyvä vaste. Parantava hoito, sanat tuntuivat Olavista ihmeellisiltä. – Mennään sillä rankemmalla, sai Olavi sanottua nopeasti. Pieni kulma sydäneläimästä suljettiin pois. – Niin, noissa kuussa on kaksi epäselvää kohtaa, joita vielä pitää selvittää lisää. Varaan ajan tarkemman kuvaukseen muutaman viikon päähän. Mennään nyt tuonne toimenpidehuoneeseen, ja aloitetaan se pysäyttävä lääkehoito, jatkoi lääkäri. – Siinä on kyllä sivuvaikutuksia,

mutta yleensä ne pysyvät maltillisina. Voi siitä tulla vaikka itkuherkkyyttä, jatkoi lääkäri. – Vieläkin on epäselvyyttä. Taitaa kohta itkettää ihan ilman lääkkeitäkin. Se voi sittenkin olla levinnyt, pohti Olavi. Jäikimpale alkoi kiteytyä sydäneläimästä uudelleen.

– Kenelle tästä sairaudesta pitäisi kertoa, pohdiskeli Olavi. – Lapsille, lähisukulaisille ja joillekin ystäville tietysti. Uutinen on niin huono, että kannattaako ihmisiä tällä ahdistaa. – Eiköhän se tietoon tule kuitenkin, vastasi Kaarina. – Lähettelinkin tuossa juuri muutaman viestin, vastasi Olavi. Nopeita kuittauksia tuli kaikilta. Sirpa, Kari ja Timo tsemppasivat kovasti. Kaija totesi, että paranet kyllä. Se tuntui hyvältä. Ammatti-ihminen kun sellaisen sanoo. Kovin vähän paranemista, edes sen mahdollisuutta, oli terveydenhuollosta korostettu. – Varmaahan ei mikään ole, mutta on niitä muitakin esimerkkejä kuin huonoja, vastasi Kaarina. – Helpottaisi sekin oloa. Joku reagoi niin, että sairaudesta kuullessaan alkaa kertoa läheistensä menehtymisistä tai jonkun tutun karusta tilanteesta, summasi Olavi. – Niistä tarinoista ei itselle ole paljon apua. – Jotkut eivät osaa sanoa mitään. En minäkään kyllä osaisi. Joskus on paras olla vaan läsnä ja kuunnella. Empatia se vasta vaatiikin tilannetajua. – Niin se on, vastasi Kaarina Olavin pohdiskeluihin.

Suomen suvi oli parhaimmillaan. Olavi istui puutarhatuolissa ja katseli taivaalla lenteleviä pääskysii. Niiden huikea lentotaito oli aina viehättänyt ja innostanut Olavia. Ne tuntuivat huvittelevan, tekevän nopeita kaarroksia ja taitolentoa vain omaksi ilokseen. Kun ne kerran siihen pysyivät. Niitä kertyi iso parvi juuri sopivasti tarkkailtavaksi. Olavi havahtui ajatuksistaan. Olisiko Omakannassa jo jotakin siitä lisäkuvauksesta. Digiposti tai paperiposti olivat olleet hiljaisia. Pieni vahvahdus tuntui kehossa, kun puhelimen listalla näkyi uusi lausunto. Olavi avasi sen nopeasti. Luki uudelleen ja uudelleen. Uudessakaan kuvauksessa ei havaittu syövän levinneen. Hoitoa jatketaan parantavan hoidon suunnitelmalla. – Kaarina, huikkasi Olavi kukkapenkin parissa puuhastelevalle puolisolleen. – Ei ole levinnyt. Ensimmäinen hyvä uutinen lähes puoleen vuoteen. Eikä mitään lisävarmistusta enää. Kyynel kimalteli Olavin silmäkulmassa. Kaarina tuli paikalle. Pitkä halaus huojensi. – Tuo saamarin syöpälääke. Panee poraamaan, naurahti Olavi. – No en minä sitä ole saanut, vastasi Kaarina hymyillen. – Silti itkettää. – Kyllä tämäkin uutinen olisi ollut kiva saada heti jonkun kertomana. Olisi voinut mennä vielä päiviä epätietoisuudessa, ennen kuin olisin huomannut selata Omakantaa, pohti Olavi.

Kesä kului hitaasti. Hoitojen aloitus oli vasta syksyllä, varmaan kesäloimakauden takia. Lääkäri oli vakuuttanut viiveen olevan hoidon kannalta merkitykseltään. Siihen oli uskottava. Jäikimpalekin oli alkanut vähitellen sulaa. Vain pieni jäytävä epätietoisuus oli jäljellä. Syystyöt piti ajoittaa niin, että hoidon aikana ei voimia mahdollisesti niihin riittäisi. Vene oli nostettuna hyvissä ajoin, ja lumiauran kiin-

nityskin sujui lämpimällä kelillä mainiosti. Olavin olo oli odottava. Mitään vaivoja ei ollut, saati kipuja. Joskus teki mieli vain paeta. Herätä unesta. Palata vanhaan terveyteen ja jatkaa siitä. Olisipa se ollut mahdollista. Uudet laboratoriotulokset vaikuttivat hyviltä, ja se nosti Olavin mielialaa.

Syyskuu tuli ja ensimmäinen yön yli hoito sairaalassa. Asiat konkretisoituivat. Seuraavat seitsemän viikkoa kuljettaisiin hoitojen ja niiden aiheuttamien vaivojen kanssa yhdessä. Kelataksi kurvasi pihaan puoli kuudelta aamulla. – Terve, minä olen Hannu. – Terve vaan. Taidamme tavata tässä lähi viikkoina useasti. – No tuttuhan tämä reitti on, vastasi Hannu. – Tuntuu, että kovin monella on asiaa Taysin Radiukseen näinä aikoina. – Tämä terveydenhuollon kohu ja rahapula sopivat huonosti siihen kuvaan, huokaisi Olavi. – No me lähdetään nyt kuitenkin, jatkoi Hannu ja napsautti autoradion auki. Pate Mustajärvi lauloi ”...annetaan pirulle turpaan...” – Voisiko sen paremmin sanoa.

Aloitushoito tuntui suorastaan epätodelliselta. Iso joukko ammattilaisia toimenpidehuoneessa. Minua varten. Seuraavat viikot kuluivat päiviä laskien. Taksikyytejä oli

kuin ministereillä. Hannu ja Eeva tulivat tutuiksi. Hoitojen sivuvaikutukset vaikuttivat lieviltä, ja hoitotiimi oli usein viikonkin sama. Sekin tuntui Olavista mukavalta. Samat tutuksi tulleet ihmiset ja rutiinit. Ystävälliset hymyt. Positiivisia ihmisiä. Vähitellen hoidot kääntyivät loppusuoralle ja niiden tuloksia jäätin odottamaan. – Pakkohan tuollaisen jakson on tehota, pohti Olavi. Kun hoidot olivat ohi, kunto ja olotila paranivat. Joskus meni hetki, ettei sairaus ollut mielessä ollenkaan. Lopullisia tuloksia ei tulisi vielä kuukausiin, mutta toivo oli herännyt. Tuvan radiosta kuului Tapio Rautavaaran väräjäväällä äänellä laulama ”...en päiväkään vaihtaisi pois...” – Rohkenen olla tuosta eri mieltä, mutisi Olavi. – Koko vuosi saisi mennä.

Ensimmäiset lumisateet valkaisivat maan. Toki vain ohuesti. Pitkästä aikaa tulisivat lapset ja lapsenlapset käymään. Rakennettaisiin yhdessä perinteinen joulu. Hetki ilman huolia ja murheita. Toivottavasti tuleva vuosi olisi vähemmän ahdistava. Voisi se olla myös edellistä vähälumisempi. Joulu sai tulla. Radio soitti iloista sävelmää. ”Kulkuset, kulkuset, riemuin helkkäilee...”

Läpi tämän elämän

*Kuule, kuinka pian kevät tänne saapuu taas,
mutta pienen hetken talvenpäivät kestää yöllä vielä.
Jos hiljaa osaa olla, joku lasiin heiluttaa,
ja saattaa nähdä valontaiton vilauksen siivellä.*

*Maailman kerran jaoimme - kerran olit vielä täällä,
ja vain sen yhden kerran minun tarvitsi sut löytää.
Yhä silloin kulki askelemme saman pinnan päällä,
ja lasti sydänsurun kantaa oli kevyempää.*

*Se oli iltapäivän ensimmäinen kudelma,
sen kolkonkylmä syli, jonka ottees' kuulla sain:
miten hiljentyneen sydämen viimeinen unelma,
oli kaiken aikaa ollut, että pysyis' elos' vain.*

*Vielä herkistyä saatan, jos mä taivaalle vain katson,
takiasi tunnen valoon aina koti-ikävää.
Tunnistan naurun tuikkeen, kultasäihkeesi sanaston,
sen lohdullisen välkkeen, jonka silmissäni nään.*

*Voisin antaa mitä vain, jotta kokisit sen itse -
kuinka ruska jälleen väistyy, kuinka kukkii pientareet.
Kunpa pystyisit sä siihen, vaikka tiedän, että mikset,
siksi talletan sut elinkaareks' pieneen sydämeen.*

*En tiedä, keitä kaikkia saan rakastaa huomenna
tai keille muistin kuiskata sen ennen unihiekkää.
Ehkä hieman viisampana siitä herään taas aamulla,
ennen kuin tuisku pakkasen sut luotain mukaan
sieppaa.*

*Joten läpi tämän elämän sen kerron uudestaan,
kunnes joinain päivänä me vihdoin tapaamme taas
siellä:
näetkö, kuinka kohta kevät saapuu tänne taas,
vaikka pienen hetken talvenpäivät kestäis' yöllä
vielä.*

Melina Hirviniemi
joulukuu 2023

Miilunpolttajat

Jarmo Hammo

Jokin aika sitten Kihniön Metsänhoitoyhdistys muutti uusiin toimitiloihin, ja siinä yhteydessä löytyi pikku pala Kihniön historiaa: 1950-luvulla toimineen kihniöläisen herraseuran, Miilunpolttajien, asiakirjat.

Vapaamuurarit, Odd Fellows, Suomalainen Klubi, Round Table, Lions, Rotary – kautta aikojen on ollut vain miehille tarkoitettuja kerhoja, joiden ylevät tavoitteet ovat olleet esimerkiksi ihmisenä kehittyminen, kansallinen kulttuuri tai hyväntekeväisyys. Miilunpolttajat määrittivät omat tavoitteensa perustamiskokouksessa 14.11.1951 olevan yhteiskuntaan ja kulttuuriin kuuluvat asiat.

Läsnä olivat Kihniön kotiseutuaktiivit Valfrid Jytälä, Juho Lahti, Jussi Peltomäki, Feeliks Talonen, Kaarlo Toimi sekä sosiaalihuoltaja Helge Lipponen, kunnanlääkäri Kai Blåfield, johtaja Matti Sihvo ja kunnansihteeri Väinö Vauramo. Hienot tavoitteet oli kerholla, mutta pöytäkirjaan kirjattiin muitakin kerhon perustamissyitä, sillä Jytälä sanoi: ”Saa sitten olla poissa kotoakin silloin tällöin.”

Blåfield: ”On syytä lopettaa kantoaika ja viimein synnyttää.” Peltomäki: ”Mitä naiset edellä, sitä miehet perässä, sillä naisilla on omat ompeluseuransa.” Naisten ompeluseura taisi kaihtaa miilunpolttajia, koska asia mainitaan joskus myöhemmässäkin pöytäkirjassa.

Marraskuussa 1951 kokoonnuttiin uudelleen ja päätettiin kerhon kooksi 25 jäsentä, jäsenmaksu, jäseneksi otto, virkailijoiksi mestari eli puheenjohtaja, kriivari eli sihteeri, isäntä eli taloudenhoitaja, kenkkäri eli tarjoilusta vastaava sekä tilintarkastajat. Kerholainen sai ehdottaa uutta jäsentä, joka otettiin mukaan, jos vastustusta ei ollut enempää kuin kolmella muulla jäsenellä.

Läheskään aina ei uutta ehdokasta hyväksytty: liekö taustalla ollut vanhat kaunat, rajariidat tai muut? Vuosien mittaan kokouksissa todettiin aina joku eronneeksi monien poissaolojen vuoksi.

Muutama jäsen erotettiin, koska oli retkellä nauttinut liikaa kuperkeikkaöljyä ja nolannut itsensä ja kerhon.

1950-luvun alun Kihniö oli kehittyvä kunta, jossa Suo Oy antoi työtä sadoille. Yhtiöön tarvittiin ammattilaisia ja konttorihenkilökuntaa. Kuntaa ei enää hoidettu luottamusmiesvoimin. Tarvittiin lääkäri ja kaupan ammattilaisia. Kihniöön muutti tuolloin ihmisiä, joilla ei ollut täällä ketään tuttuja.

Monesta näistä junantuomista tuli jäseniä Miilunpolttajiin, josta löytyi samanhenkistä seuraa ja jonka kautta saattoi verkostoitua uudessa kotikylässään.

Miilunpolttajat kokoontuivat pari kertaa kuukaudessa, toisinaan Siltajoen savupirtissä, mutta useimmiten jonkun kotona. Ensin nautittiin talon emännän – sen ompeluseuralaisen – laittamat makoisat voileivät ja kahvit, sitten varsinainen kokous alkoi Satakunnan laululla. Kokouksessa joku piti esitelmän omasta ammatistaan tai kiinnostuksen kohteesta tai alusti keskustelun. Väiteltiin, tarvitseeko Kihniö ammatti- vai keskikoulua, puhuttiin vesijohdon vetämisestä urheilukentälle, siunauskappelin rakentamisesta,

veroista, yritteliäisyydestä, maaltapaosta. Kihniö-kirjakin oli aiheena.

Lääkärijäsenillä oli kolkot jutut: Kai Blåfield kertoi amputoinnin jälkeisestä verenkierrasta, joka pöytäkirjan mukaan paranee, kun verellä on vähemmän matkaa kuljetavana, Blåfieldin seuraaja Tor Å. Nerdrum esitelmöi metsätyömaiden onnettomuuksista.

Kuultiin maatalousneuvoja Säilän esitelmiä mehiläisistä, johtaja Aaltonen kertoi Neuvostoliiton-matkastaan. Kihniön kehittäminen oli kokousten kestoaiheita, ja siksi pyrittiin saamaan eri ammattialojen edustajia kerhoon. Maanviljelijät tosin vaihtuivat muita useammin, mikä oli ymmärrettävää työkiireiden takia. Vierailijoitakin kävi. Suo Oy:n Ilpo Mikolalla oli veli, professori Peitsa Mikola, joka kävi esitelmöimässä luonnonsuojelusta. Kaarlo Toimi sanoi lehtihaastattelussa, että suurin ilonaihe oli, kun saatiin vuonna 1954 vieraaksi Frans Emil Sillanpää: ”Mestarin juttua, joka oli kuin valmista novellia, kuunneltiin innolla.”

Retkeilemässä käytiin Porissa Rosenlewin tehtailla, Mäntän Serlachiuksessa, Jämsällä hiihtämässä, Virola tutustumassa rotareihin. Kokoonumisissa käsiteltiin monia Kihniöön liittyviä aiheita, mutta joskus mopo karkasi miehiltä. Hiukan vaivaannuttavaa on lukea haihattelua oman kerhotalon rakentamisesta. Oli varmaan hyväksi, että nämä jäivät vain parin kerhoillan keskustelun ja talo pohjapiirustuksen asteelle.

Miilunpolttajien pöytäkirjoista näkee, että into kokoontumisiin väheni vuosikymmenen loppua kohti. Kokouksissa kävi 25 jäsenestä vain muutama. Juteltiin niitä näitä. Pöytäkirjat olivat vain muutaman rivin mittaisia ja saattoivat loppua tyyliin ”tavataan Välskilässä Vallu puhuu mukavia” tai 20.6.1957 ”päättiin kokoontua joskus uudelleen”. Miksi näin? Ehkä koti rupeesi kiinnostamaan enemmän. Ompeluseuralainen vaimo oli tehdä väkertänyt aistikkaita tekstiilejä kodin koristukseksi. Miilunpolttaja tiesi taas jouluna saavansa lämpöiset pitkävartiset villasukat.

Miilunpolttajat, joista monet olivat kuntapäätäjiä, saattoivat todeta, että oli tehokkaampia tapoja saada äänensä kuuluville kuin jutella kaljaa ja makkaraa nauttien Siltajoen savupirtin noessa.

Syyskuulta 1957 on viimeinen pöytäkirja. Pöytäkirjojen ja vuosikertomuksien joukosta löytyy kuitenkin lehtileike Aamulehdestä lokakuulta 1959, jossa on otsikko ”Miilunpolttajat – yhdistys vailla sääntöjä ja pykälää”. Artikkelin kuvituksessa muutama miilunpolttaja istuu savupirtin kiuksien äärellä. Tekstissä kerrotaan, että kerho on ollut tauolla, mutta toiminta on nyt ruvennut elpymään: ”Oletamme, että ensi talvesta tulee vilkas toimintakausi”. Tapahtuiko näin? Vaikea sanoa. Kuitenkin oli tällaisellekin kerhotoiminnalle tarvetta, minkä todistaa viiden vuoden jälkeen, vuonna 1964 perustettu Lions Club Kihniö, joka on tänä päivänäkin voimissaan.

Joulun notkuva pöytä on Ukrainaa

Aulis Alatalo

Mitä tulee ensimmäisenä mieleen ukrainalaisesta joulupöydästä? Se on ylenpalttinen. Se notkuu monenlaisia herkkuja, vahvoja makuja ja sen tuoksut ovat monin tavoin hurmaavia. Yksinkertaisimmillaankin se on aistien sinfoniaa.

Vajaat kaksi vuotta sitten Maryna Kravcova, 32, kotiutui Parkanoon tyttärensä Vasylysan kanssa, paettuaan sotaa Ukrainassa. Hänen äitinsä asuu nyt Tampereella ja paras ystävä perheineen Töyssässä.

Lähihoitajaksi Suomessa opiskeleva Maryna sai kotonaan Harkovassa perinteensä mukaiset ohjeet joulun ruuille. Sen jälkeen hän on itse kokeillut ja opiskellut reseptejä löytääkseen parhaat maut – jokaisella kokilla on toki tapansa ja reseptinsä.

- Tyypillisesti Ukrainassa syömme kesäkurpitsakaviaaria ja tattarijauhelihipihvejä sekä leivän päällä perinteistä, suolattua sianlihan rasvaa valkosipulilla ja sinapilla maustettuna. Toinen, erittäin suolainen on leivän päälle laitettava ”salo”, jossa on kaalia, suolakurkkua ja auringonkukkaöljyä, Maryna kertoo perinneruoista.

Toki joulupöytään kuuluu monenlaisia, makeita leivoksia, jotka ovat tietenkin 5-vuotiaan Lisan herkkuja. Lisa on omaksunut suomen kielen jopa äitiänsä nopeammin.

Kaksi vuotta sitten Ukrainassa alettiin juhlia joulua läntisen Euroopan tapojen mukaisesti 24. joulukuuta, mutta suuri osa ukrainalaisista on ortodokseja. He viettävät pakkasukkoineen joulua tammikuun 7. päivä, joten heidän aattonsa on loppiaisenä. Sen perinteenä lapset vievät aattona kummeilleen joulupuuroa, hedelmäkiisseliä, suklaata ja omenoita – ja kummi antaa lapsille lahjan. Kun ukrainalaiset viettävät uutta vuotta vanhan kalenterin mukaan 13. tammikuuta ja kotikin koristellaan jouluisiksi uuden kalenterin mukaan vuodenvaihteessa, joulujuhlia on peräti neljä.

Maryna laati joululehtemme kaksi perinteistä ruokareseptiään, joissa on yksi tärkeä ohje: älä hätiköi, maista, ennen kuin maustat lisää.

Varenyky

tyypillinen, ukrainalainen paistos, johon lisäksi käyvät esimerkiksi hapankerma tai smetana ja salaattit.

Taikina:

3 kuppia vehnäjauhoja

1 kananmuna

2 ruokalusikallista öljyä

0,5 tl suolaa

0,5 tl hienoa sokeria (ei välttämätön)

Kananmuna, öljy ja suola sekoitetaan veteen, kuppi täyteen reunaan asti.

Sekoita astiaan kaikki ainekset, vaivaa taikinaa ja peitä liinalla, anna taikinan levätä noin 30 minuuttia.

Kaulitse taikina ja tee siitä ympyröitä kupin avulla. Täyte lisätään niihin, taitetaan, reunat on suljettava tiukasti rypyttäen.

Täyte:

Valintasi mukaan, esimerkiksi keitettyä perunaa, kypsäksi haudutettua kaalia, kuullotettuja sieniä, kypsäksi keitettyä lihaa, juustoa, kypsennetty maksa-perunaseos, kirsikoita, vadelmia, mustikoita.

Marynan suosikitäyte on perunamuusi, lisättynä sipulia ja sieniä: paista sienet ja sipulit kullanuskeiksi ja sekoita ne muusiin. Lisää suolaa ja pippurirouhetta makusi mukaan. Lisää marjojen kanssa jokaiseen nyyttiin hieman sokeria, jotta marjoilla ei ole aikaa vapauttaa mehua.

Valmistus:

Kiehauta vesi kattilassa ja lisää siihen suolaa makusi mukaan. Lisää nyytit varovasti yksitellen kiehuvaan veteen.

Nyyteillä on tapana tarttua herkästi kattilan pohjaan, joten sekoita lientä varoen.

Varenykyt ovat valmiita, kun nyytit kelluvat pinnalla.

5-vuotiaalle Lisalle maistuvat hänen äitinsä Maryna Kravcovan leipomat ja kokkaamat herkut.

Laita lautaselle voita ja pyörittele kuumat, valmiit nytyt siinä.

Hyvää ruokahalua!

Ukrainalainen borssikeitto

Borssi eli punajuurikeitto on alkujaan ukrainalainen, hapanimelä keitto, jonka Unesco on liittänyt aineettoman kulttuuriperinnön luettelonsa ukrainalaisena kansallisruokana. Keittoa syödään paljon esimerkiksi Puolassa ja monissa entisen Neuvostoliiton maissa.

Voit valmistaa tämän nakeilla tai lihalla rikastetun punajuurikeiton myös kasvisversiona.

Borssi Marynan tapaan:

Liemi:

Keitä lientä 2-3 kertaa luullisesta lihasta, ensimmäinen keittovesi kaadetaan pois.

Pese liha kylmällä, juoksevilla vedellä ja ala valmistaa lientä borssia varten.

Laita liha isoon kattilaan, täytä se vedellä reunaan asti.

Paista kokonainen sipuli ja laita kattilaan. Lisää 2 laakerinlehteä, kokonaisia mustapippureita noin 10 kpl ja suolaa.

Keitä lientä 4-6 tuntia miedolla lämmöllä, ehdottomasti antamatta sen kiehua.

Kuullota pari kuutioitua sipulia pannulla keskilämmöllä

kullanruskeaksi ja lisää raastettua porkkanaa sekaan (noin 150 g). Paista vielä minuutti ja ota pois liedeltä.

Paista raastettua punajuurta reilu määrä (8 annokseen noin 500 g), lisää 1-2 minuutin kuluttua reilu ruokalusikallinen etikkaa, jotta punajuuri ei menetä väriään. Halutesasi voit lisätä tomaattipyrettä tai murskattuja tomaatteja (Maryna ei näitä lisää).

Viipaloi kaalia (noin 700 g) ohuiksi, 4-5 sentin suikaleiksi.

Paloittele kuorittu peruna kuutioiksi.

Sekoita hienoksi raastettua valkosipulia 2-3 kynttä suolaan ja persiljaan tai tilliin. Muussaa seosta niin, että valkosipuli vapauttaa mehunsa.

Nosta keitetty liha laudalle ja paloitle se pieniksi kuutioiksi.

Borssin liemen tulee olla erittäin maukasta myös erillisenä ruokalajina.

Työjärjestys:

- 1) Lisää liemeen paloitettu liha 1-2 minuutiksi
- 2) Kuutoidut perunat sekaan noin 10 minuutiksi
- 3) Paistettu sipuli-porkkanaseos 1-2 minuutiksi
- 4) Hienonnettu kaali 3-4 minuutiksi
- 5) Paistettua punajuurta

Kuumenna keitto punajuuren lisäämisen jälkeen nopeasti kiehuvaan ja ota kattila pois heti liedeltä.

- 6) Lisää valkosipuli ja yrtit, sekoita jatkuvasti ja maista.

Lisää makusi mukaan mausteita: teelusikallinen sokeria,

suolaa ja rouhittua pippuria ja lopuksi 1-2 ruokalusikallista valkoviinietikkaa.

7) Anna borssin hautua vielä noin 15 minuuttia.

Tarjoillaan smetanana ja yrttien kera. Nautitaan hyvän juoman kera, ukrainalaisittain tarjolla on aina hyvin jäähdytettyä vodkaa.

Keiton runsaasta määrästä osan voi myös pakastaa.

Boodj laska eli ole hyvä!

PS. Joissakin ohjeissa juurekset, mukana juuriselleriä 50 g (4 annosta), raastetaan karkeaksi ja sekoitetaan etikkaa ruokalusikallinen raasteeseen. Kuullotetut raasteet kuumennetaan sekoitellen noin 3 minuuttia parissa ruokalusikallisessa rypsiöljyä ja lisätään lopuksi pari ruokalusikallista tomaattisoseetta. Helppoissa ohjeissa veteen lisätään lihaliemikuutioita maun ja määrän mukaan. Kevyesti ruskistetut nakit lisätään keittoon ja annetaan hautua noin 5 minuuttia.

Maryna Kravcovan keittiössä ruoka valmistuu kiireettömästi. Borssikeitto maustuu vähä vähältä.

Valmiiseen annokseen Lisa lisää päälle smetanaa.

Muisto koulutieltä

Kansakouluun mentiin hieman toisenlaisilla välineillä kuin nykyaikana kuljetaan. Tietty kyläkoulut ovat vain muistona. Itse kävin kolme ensimmäistä vuotta Kihniön Mälikylän koulua. Kolme kilometriä mäkiä taivalta.

Ladut tehtiin, joita pitkin aamupimeässä kuljettiin. Riekkot ampaisivat lumikoloistaan ja saivat lapsen säikäytettyä. Ei pelätty susia, eikä karhuja.

Myös potkukelkoilla kuljettiin. Meitä oli neljä-viisi koululaista ja teimme kelkoista ns. junan. Vauhti kiihtyi Kekin mäessä hurjaksi ja välillä sukellettiin penkalle, josta lennettiin hankeen. Ei sitä jääty itkemään, matka jatkui, eikä koulusta myöhästytty.

Hannu Tiainen

Kihniön Kirkonkylän koulu.

Aino Hautamäki, 6. lk

Syksy

Kihniön yhtenäiskoulun oppilaiden runoja ja taidetta

*Kun halla jo paukkuu,
niin lehretkin jo puista putoo.
Järvessäkin jo alkaa olla kylmä
ja pitää alkaa pian kyntämään.
Kun traktorit kyntämisessä uppoaa,
niin se tuskaa tuottaa,
kun koneet rikkuu.*

Onni Äijälä, 2. lk

*Nyt on ruska,
on punainen puska,
punaiset lehdet,
marjat ja puolukat.
Nyt tulee kylmä ja ihana raikkaus.
Takkatuli ja kaakao,
pimeys ja hämäryys,
villasukat ja lämmin paita.
Pakkanen on kylmä,
mut takkatuli ei.
Lämmin koti,
mutta piha ei.
On pakkanen.
Kohta on syksy
ja kylmä on kaikkialla.*

Cecilia Uusitalo, 2. lk

Neea Uusi-Ristaniemi, 7. lk

Oona Heinola, 7. lk

Jessica Porthén, 7. lk

Ella Heinola, 6. lk

Riiuumatka Hollantiin päätyi auton hajoamiseen paluumatkalla

Marita Koskinen

Kesän päämatka, vanhaenglanninlammaskoira Martan kauan odotettu astutusreissu alkoi heinäkuussa kuukauden myöhässä odotetusta juoksuajankohdasta. Oli vihdoinkin löydetty ihana sulho, tosin täytyisi matkustaa Hollantiin.

Olimme tavanneet Englannissa, joten hollantilaisilla oli käsitys, millainen Martta on, ja saimme asialle hyväksynnän. Kuulostaa ehkä ronkelilta, mutta Martan kasvattaja tekee kaikkensa, että koirien laatu pysyisi hyvänä tai vielä parempana.

Pennut tulisivat kasvattajan nimiin, koska ostaessani muuten en olisi Marttaa saanut. Jos en olisi antanut heille yhtä pentuetta, he olisivat jättäneet Martan itselleen. Juoksun alettua kiireesti varaamaan laivalippuja ja hotelleja, jännitystä piisasi, koska heinäkuussa niin moni lomalla matkustaa.

Lähdin hyvissä ajoin Lohjaa kohden, kun olin itsekin lomalla ja sain Helmi-koiralle järjestettyä kotihoidon, kiitos Artun. Lohjalle saavuttua Martta vietiin Espoon Reprovettiin progesteronimääritykseen ja tehtiin tutkimukset, että kaikki on ok. Proge oli nousussa, joten kiireesti matkavalmisteluja tekemään.

Laivapaikan saimme Turusta, kun siellä oli tullut koirahytillinen peruutuspaikka. Tukholmaan saavuttuamme suunnitelmalla oli ajaa samoilla silmillä Hollantiin ensimmäiseen majapaikkaamme.

Pakettiauto oli ääriään myöten täynnä, koska mukana oli tavaramäärän lisäksi morsiustytöt Greta ja Elviira sekä kasvattajat Erno ja Merja Lindahl.

Alkumatka sujui hiukan huvittaen

Tukholmaan saavuttuamme lähdimme ajamaan, Jönköpingin kohdalla näimme todella hienon kaksoissateenkaaren. Tanskaan saavuttuamme tankkasimme ja pidimme jaloittelutauon.

Ajelimme Fyniä kohden, ja Erno kertoi juttuja, kuinka he kävivät Ernos-bändinsä kanssa ostamassa Tanskasta soittimia kahdella bussilla. Erno täyttää marraskuussa 80 vuotta, ja jaksan ihmetellä näitä pitkiä ajoreissuja ja sitä elinvoimaa, jota hänestä löytyy.

Saksaan saavuimme aamuyöstä ja matka jatkui. Reitti oli tuttu lukuisien Englannin näyttelymatkojen takia.

Hollantiin majapaikkaamme saavuttuamme purskahdimme väsyneinä raikuvaan nauruun. Huone oli 6,5 neliötä ja tilassa kolme sänkyä, ikkuna ja patteri katonrajassa, vessaan mahtui juuri. Melkoista kolmen koiran kanssa! Jos joku kävi yöllä vessassa, kaikkien oli noustava ylös.

Muuta ei ollut saatavana, kaikki eläinystävälliset majoitukset täynnä. Aamiainen tässä 4 pöydän hotelli ChaoNissa oli todella loistava: Kaksi yötä olimme täällä tutustuen erittäin viehättävään kaupunkiin.

Seuraavaksi olimme saaneet varattua omakotitalon kah-

Martta lähti fiksun näköisenä sulhasen luo.

Robbie-sulho.

della makuuhuoneella ja aidatulla pihalla Ermelosta. Tosin minulle oleva makuuhuone oli rautaisella matalalla kaksikerrossängyllä. Sinne ehkä olisin päässyt, mutta en ilman rautasahaa pois. Joten todella painavan patjan raahaus olohuoneeseen sohvan päälle ilmalämpöpumpun alle, mikä olikin helteellä talon paras paikka. Neljä päivää saimme nauttia tästä majoituksesta.

Ensimmäisen hyvin nukutun yön jälkeen lähdimme taas progesteronitestiin 100 kilometrin päähän uroksen omistajan valitsemalle klinikalle.

Sijainti oli omakotialueella todella monen mutkan takana, ja täytyy todeta, että Google Maps toimi loistavasti. Arvot olivat hyvät, soitto ja sulhasta kohden taas 100 kilometriä. Tuntui, että ajelumme joka pellon reunasta reunaan ja kiertelemme tietöitä kanavanvarsia pitkin edestakaisin.

Tienhoven kuitenkin löytyi, 700 asukkaan paikka ison joen varrella. Isäntäpariskunta Nelleke ja Sjaak Meijer ovat pitkän linjan lammaskoiraihmisia, ja he ottivat meidät sydämellisesti vastaan.

Robbie-sulhanen toi Martalle lelun, mutta se ei kelvannut. Robbie haki uuden, näin kosiomenot oli saatu fiksusti alkuun.

Ihana vanha punainen tiilikirkko oli vain yhden talon päässä Meijereiltä, ja kosiomenojen jatkuessa kirkonkellot alkoivat soimaan. Pidin sitä hyvänä enteenä.

Auto antoi merkkejä ennen jämähdystä

Seuraavana päivänä käytiin uusinnalla ja eri aikaan, mutta taas kellot soivat. Varmasti se oli alkusoittoa, kun lähdön hetkellä auto ei käynnistynyt.

Sjaak antoi lisävirtaa ja pääsimme lähtemään, tarkoitus oli käydä kaupassa Ermeloon saavuttua, mutta autoa ei uskaltanut sammuttaa, joten tein juoksukierroksen paikallisessa Lidlissä.

Majapaikkaan saavuttua auto laitettiin lataukseen koko yöksi, seuraava päivä oli huilauspäivä ennen kotimatkaa.

Voimia keränneinä lähdimme paluumatkalle samaa reittiä. Alkoi vesisade, jota kesti ja kesti. Ikkunoita sulkiesiin todettiin virran vähyys, joten ajoimme ilman pyyhkijöitä valoitta ja ikkunat auki, vaarallista kyllä!

Ennen Hampuria oli 14 kilometrin ruuhkajono, joka eteni kävelyvauhtia eikä tehnyt hyvää vähenevälle virrälle. Mahdollisuus oli vain jatkaa niin pitkälle kuin päästään. Kaiken lisäksi alkoi kuulumaan uusi ääni moottorista. Jännitys oli kyllä huipussaan.

Nissan-pakettiautosta tuli Hollannin-reissun murheenkryyni. Monien hyytävien hyytymisten jälkeen auto lieene päätynyt varaosiksi Hampurissa.

Pääsimme ruuhkasta ja lähestyimme Hampuria, kun isossa risteyksessä auto simahti yhdeksän kaistan risteykseen.

Stopissa yhdeksän kaistan risteyksessä

Ilta hämärtyi, eikä tilaamamme hinausauto tullut vielä kahden tunnin odottelun jälkeen, joten soitto poliisille. Meni melkein tunti ennen kuin he saapuivat.

Auton ollessa niin pahassa paikassa ja hinauksen viipyessä poliisit päättivät työntää auton. Oli loiva ylämäki, ja kyllä ihmeteltiin, kun kaksi hoikkaa poliisia (me kyydissä) saivat auton siirrettyä betonikaistan viereen vähän turvallisempaan kohtaan.

Ihan huippupalvelua saimme heiltä, ja kuultuaan, että olimme jo kolme tuntia odottaneet hinausautoa he soittivat meille toisen. Siitäkään ei kuulunut tuntiin mitään. Poliisit kävivät tunnin välein katsomassa, miten tilanne edistyy.

Jonkin tunnin jälkeen poliisit soittivat uudelleen ja jäivät odottamaan. Kului taas tunti ennen kuin hinausauton valot näkyivät. Hinaaja ehdotti korjaamon pihaan vientiä, mutta emme halunneet kauas johonkin aidatulle alueelle vaan lähinnä olevalle 24 tuntia vuorokaudessa auki olevalle huoltoasemalle.

Kilometrin päästä löytyi sellainen, ja sinne jäimme. Hinaus kello 4 yöllä piti maksaa heti. Hinauksen hinta oli 420 euroa. Erno irrotti akun ja vei latautumaan.

Autossa nukkuminen lasit auki vesisateella ei ole mukavaa. Ympärillä rekkakuskit katselivat huvittuneena meidän jätessäkkivirityksiä auton laseihin.

Huonosti nukutun yön jälkeen menimme vuorotellen rekkabaarin aamiaiselle, koska emmehän voineet jättää koiria lasit avoimena olevaan autoon.

Akku kytkettiin ja toivottiin parasta, kun lähdimme matkaan miettien, että pysähtyillään lataamaan matkan varrella.

Martta-koiraa rapsuttelevat Nelleke ja Sjaak Meijer. Keskellä kirjoittaja Marita Koskinen.

14 kilometrin pituinen ruuhka.

Auto hyytyi Elben alittavassa tunnelissa

Jonkin matkaa ajettuumme olimme Elben alittavassa tunnelissa, ja siihen loppui matkanteko taas. Pelottava paikka, ja meillähän ei pelanneet edes hätävilkut.

Merja lähti seinänvierä soittamaan hätäpuhelimesta. Kohta kuuluikin kovaääninen puhe, josta ei saanut selvää, ja syttyi raksi viereisen kaistan päälle, mutta kukaan ohiajaja ei siitä välittänyt vaan käytti edelleen kaistaa.

Poliisit tulivat melko pian ja sanoivat paikkaa hengen- vaaralliseksi, etteivät haluaisi siihen jäädä, mutta pakko oli jäädä automme taakse kunnes hinausauto vie meidät. Saapui perin vekkulin oloinen kuski, joka tutkittuaan koiramme kertoi omistaan ja vasta sitten autoa ruvettiin siirtämään.

Erno ja Merja menivät hinausautoon ja minä jäin koirien kanssa. Ne eivät hätkähtäneet, vaikka meteli tunnelissa oli kova. Jatkoivat vain nukkumista.

Koiratkin nousivat horjuen ylös, kun kuskimme lähti kurvailemaan. Meno oli melko heittelevää. Kuski kävi usealla korjaamolla, mutta kukaan ei ottanut vastaan pikaisesti.

Loppuviimeksi hän vei meidät erään Shellin takapihalle, jossa oli myös korjaamo. Nyt hinaussumma oli 340 euroa.

Kun auto oli laskettu maahan, tuli korjaamon karheahko omistaja huutamaan, ettemme voi sinne autoa jättää. Onneksi Erno saksankielentaitoisena sai kysyttyä, mitä hän ehdottaa meidän tekävän, kun emme ole saaneet vuokra-autoa, emme taksia eikä 2,5 km säteellä ole koiria vastaanottavaa hotellia ja pidemmälle ei kukaan jaksu kävellä. Mies lähti pois. Vieressämme oli sähköauton latauspistokkeita ja siinä kävi jatkuva latausliikenne, suurin osa takseja. Kyselimme vieläkin, eikö kukaan ottaisi koiria vaikka lisämaksusta kyytiin. Vastaus oli ei.

Varustauduimme yöpymiseen ja haimme Shellin pika-ruokatarjonnasta syötävää ja pidimme piknik-iltaa. Olihan meillä näyttelykalusteita mukana ja ilma oli mukavan lempeä.

Aamulla korjaamon mies oli jo paremmalla mielellä. Hän tuli englantia osaavan työntekijänsä kanssa lukemaan auton tietokonetta. Vikalista oli hurjan pitkä. Siinä keskusteltiin, paljonko kannattaa uhrata 15 vuotta vanhaan autoon ja kuinka kauan kestää kunnostus. Lopputulos oli, ettei kannata.

Yö huoltamon pihassa ja ripuli iski

Kaikkeä pohdimme. Lentokoneet laskivat ja nousivat ylitsemme, mutta emme päässeet lentokentälle. Laivat olivat täynnä, ja me myöhästyisimme varatusta laivasta. Vuokra-auton saanti oli mahdotonta, eikä tuttujakaan ollut täällä päin.

Leiriytyminen jatkui. Edelleen kännykän latausta vessassa ja pikaruokaa, joka ei oikein minulle sovi. Seuraus olikin se, että seuraavana aamuna ripuloin pahasti kävellessäni vessaa kohden. Jollakin tavalla pystyin sisältä hakemaan avaimen ja maksamaan. Vessoihin mennään ulkokautta, eikä niissä ole lattiaviemäriä alapesusuihkusta puhumattakaan. Lisäksi vedenpaine on järkyttävän huono.

Soitin Merjan tuomaan puhtaita vaatteita. Onneksi olin ostanut isoja kosteuspyyhkeitä, joten sain itseni joten-

kin puhtaaksi. Ovelle ilmestyi myymälänhoitaja ja huusi kasvot punaisena, että olin ollut liian kauan.

Tunnin päästä hän ilmestyi autolle ja antoi ikuisen porttikiellon. Sitä ei meinattu ymmärtää, kun jätin vessan kuitenkin siistiksi. Tosin roskakori pihalla tuli täyteen vaatteista ja pyyhkeistä.

Pelastava enkeli tuli Teslalla

Somepäivityksiä pistin vähän joka käänteestä. Martan veljen Bätmänin isäntä Tatu Kauppinen ymmärsi, että olemme mahdottomassa tilanteessa. Hän on toiminnan mies ja ilmoitti, että oli saanut laivapaikan ja oli juuri ajanut sisään.

Kyynel taisi kaikilla tulla silmäkulmaan, kun viestiä luin. Äkkiä lähetin hänelle kuvan Shelin kassakuitista, jossa näkyi katuosoite. Meidän kaikkien puhelimista oli akku loppumassa, kun emme päässeet lataamaan.

Tatu ajoi yhtä soittoa Hampuriin. Mikä ilo, kun hän kurvasi viereemme ja laittoi Teslan laitukseen!

Seuraavaksi olikin yritys mahdollistaa pakettiautollinen tavaraa Teslaan, eihän se ollut mahdollista, vaikka miten pakattiin. Ahdasta oli, mutta ei haitannut ketään.

Vielä korjaamon ukon ja poliisin kanssa romuttamissuunnitelma. Tätä kirjoittaessa kukaan ei tiedä, mitä autolle on tapahtunut. Kaikkien luulo on, että johonkin on viety ja purettu vараosiksi.

Kotimatka alkoi sujuvasti, ja yön aikana siirryimme Ruotsin puolelle.

Tarkistus vielä, että kummankin koiran hoidot olivat järjestyksessä matkan viivästymisen vuoksi. Soitot Tukholmasta lähteviin laivoihin ei tuottanut tulosta, ja sen takia jatkoimme toivorikkaana Kapellskäriä kohden, jos sieltä saataisiin helpommin paikka ja mentäisiin Ahvenanmaan saaristoreittiä mantereelle.

Matkaa tulee Tukholmasta vähän alle 100 kilometriä. Saavuimme satamaan odottamaan, mutta oltiin viimeinen auto, joka ei saanut peruutuspaikkaa. Alkoi pohdinta ja soitteilu, jonka perusteella harkittiin jo Uumajaan ajoa, mutta kuitenkin käännettiin takaisin Tukholmaa kohden. Jos emme pääse laivaan, menemme hotelliin Tukholmassa, koska siellä onnistuu koirien kanssa yöpyminen paremmin.

Matkalla poikettiin pitseriassa, jossa oli sotkuisen näköinen henkilökunta. Vatsaa alkoi jo melkein vääntämään, mutta siellä kävi koko ajan vilske, joten täytyihän sen olla suosittu, vaikka sijaitsi keskellä ei mitään. Syötiin ja matka jatkui, ja Tukholmaan saapuessamme ajoimme satamaan, jos vaikka kävisi tuuri ja päästäisiin laivaan.

Kuinka ollakaan, Helsinkiin menevään laivaan tuli koirahyönteinen peruutuspaikka ja saatiin vielä autolle hyvä paikka. Sähköautot ajetaan palovaaran takia tiettyihin paikkoihin. Onni ja autuus, kun pääsin suihkuun. Toiset etsivät ruokapaikkaa, sillä meillä ei ollut pöytävarausta. Runsas vaahdotus ja huuhtomaan, mutta mitä: viemäri ei vedä. Pakko sammuttaa suihku shampoo päässä, vesi oli jo

Takapihan leiriytyminen Hampurissa. Merja ja Eino Lindahl.

menossa oven alta hyttiin. Odoteltuani vesi laski, ja tein to-della pikaisen huuhtelun.

Sitten nukkumaan, syömistä en jaksanut ajatella, nukuin niin sikeästi, etten kuullut, milloin muut palasivat. Koiratkin oli ihan reporankoina. Yöllä heräsin kovaan janoon, muut nukkuivat. Päätin lähteä etsimään juotavaa. Kuinka ollakaan, lähinnä oli ravintola. Koko kesän olin kuunnellut, kuinka hyvää on ananaslonkero, joten sitä! Ison lasin ostettuani join sen ihan janooni. Hups, menipä se päähän. Eikun seiniä pidellen takaisin hyttiin ja nukkumaan.

Aamulla saavuimme Helsinkiin, ja Tatu kyyditsi meidät Lohjalle. Kerkisin vain ottamaan tavarani ja Martan, koska aamulla olin varannut klo 14 Hämeenkyröön klinikalle ajan Martan herpesrokotukseen, joka annetaan 7-10 vuorokauden kuluttua astutuksesta. Kerittiin juuri ja juuri, eikä tarvinnut ajaa edestakaisin. Yritän aina tehdä koiraan liittyvät asiat viimeisen päälle.

Uusi riiuureissu on jo suunnitteilla

Kotiin saavuttua oli vielä kolme päivää kesälomaa jäljellä. Se kyllä kului nukkuen. Helmi ei ollut kovin iloinen, kun hänelle rakkaan Artun hoitojakso loppui.

Neljä viikkoa odotimme raskausultraan menoa. Suruksemme vauvoja ei ollut. Seuraava juoksu osuu talveen. Tuskin menemme kovin pitkälle, mutta Ruotsista löytyy ehdokas.

Lilja Asumaniemi, 5. lk

Syksy

Kihniön yhtenäiskoulun oppilaiden runoja ja taidetta

Punaiset lehdet,
ruska.
Lehdet puusta putoo.
Mä nään,
kun puista putoo lehtiä.
Ulos meen.
Lehtiä lentää.
Puistoon meen,
nyt kun on kiva syksy.
Syksy on niin kivaa.

Kivaa,
kun on taas syksy.
Nään lehtiä,
lehdet on hienoja.
Lehdet on hienonlaisia.
Lehdet vaihtaa väriä.
Syksy on tosi kivaa.

Veetu Kokko, 2. lk

Sini Rintamäki, 5. lk

Syksy on täällä
villapaita päällä.
Illat viilenee,
tumpuillakin palelee.
Marjat poimitaan,
omenat ottaa saan.
Lehtikasa haravoidaan,
sinne hypätä voidaan.
Pihalta kun tullaan,
kaakaota juodaan.
Takkatulen ääressä on mukavan
lämpöistä.

Kukat lakastuu ja
ilma pakastuu.
Liivit laitetaan,
kun metsään patikoidaan.
Kettu marjoja maistaa,
omenoita haistaa.
Halla ilmaa viilentää,
kohta jäätyy järvet nää.
Takki päälle laitetaan,
housut vedä vaan.

Maisa Hakomäki, 2. lk

Elvi Järventausta, 5 lk

Sara Salo, 5. lk

Punaisista lehdistä hieno lehtikasa
syntyy.
Takkatulen ääressä istuu, niin
väsymys iskee.
Metsässä ilo syntyy ja kotona
väsymys iskee.
Kun pihalta tulen sisälle, niin
kaakaon haen
ja viltin alle menen,
niin väsymys tulee.

Sanni Koivisto, 2. lk

Maria Uusi-Ristaniemi, 5. lk

Kun laitat takkaan tulen,
niin saat lämpöisen kodin.
Kun meet avantoon,
niin tulee kylmä pikkuiselle.
Villapaita ja villasukat ovat tosi tärkeitä,
ainakin kun on pikkuiselle kylmä.
Kun kaakaota saat,
niin tulee lämmin maa.
Kun lehtikasaan hyppäät,
niin tulee soma maa.
Kun ruska alkaa,
niin on ihanaa.
Me haravoidaan nyt
ja puutkin on jo kellastunut.
Syksy alkaa,
se on ihanaa,
kun mun synttärät on lokakuussa.

Sofia Eriksson, 2. lk

Kun menet syksyllä metsään,
niin näet siellä sienet ja ruskan lehdet punaiset.
Sitten hyppää lehtikasan alle,
tuolta taitaa kurkistaa nalle.
Yy, kaa, koo, syksy alkaa,

Punaiset lehdet,
sienet,
marjat, puolukat.
Kylmä,
raikkaus,
lehtikasat.
Ruska,
hämärää,
pimeää.
Takkatulille,
kun tulee kylmä.
Menen peiton alle,
kun on kylmä.
Syön hyvää, lämmintä ruokaa.
Syön ruokaa ja juon kaakaoo.
Aina, kun tulee kylmä,
niin teen äkshyppyä.

Eetu Rantala, 2. lk

nyt tulee hallaa.
Nyt on syysloman loppu ja
kuitenkin kohta tulee syksyn hoppu.

Samu Koivukoski, 2. lk

Lyhyitä muisteloita lapsuudesta

Kerron salaisuuden. Taisi olla toisella luokalla, kun opettaja jätti eräänä päivänä laiskalle. Ainoana luokasta. Piti osata virsi ulkoa. Kotona osasin sujuvasti.

Kuinka sitten tuli tenkkapoo, ja yhtä kohtaa en milään saanut mieleen. Opettelen sitten koulun jälkeen luokassa, oli opettajan tyly komento. Toiset lähtivät, minä tankkaamaan virttä. Opettaja oli mennyt yläkertaan, liekö syömään vai kahville. Heti muistin virren. Sitten vain odotin, odotin ja odotin. Lopulta, pikkuvesellillä paloi pinna. Taisin itkuakin vääntää. Nousin pulpetista, löin reppun pykälään ja ampaisin matkaan kuin Jukolan veljekset konsanaan. Opettaja huuteli perään, en jäänyt katsomaan taakseeni, kiihdytin juoksua ja painelin metsäpolulle. Ei tullut sanomista seuraavana päivänä.

Sain äidiltä sapiskaa. Paras koulukaverini Mäkikylässä oli Antti. Hänen kanssaan usein kuljettiin koulusta kotiin. Päästiin kerran koulusta yhden maissa. Käytiin jättämässä Antin reppu kotiin. Menimme sitten läheiselle hiekkamon-

tulle. Jää oli jo hieman sulanut ja voi sitä ajan kulua. Kaikenlaista touhua riitti, lapaset ja vaatteet märkinä. Kotona olin sitten viiden maissa. Arvatkaa, oliko äiti ollut huolissaan. Eihän me lapset semmoisia älytty, kun hauskaa oli. Ei ollut puhelimia, joilla tarkastaa, missä mukulat vipelsivät.

Veljen kertomaa. Monet muistavat Savolaisen Urhon, kovan kurin opettajan. Kuitenkin hyvät muistot Urhosta. Opettaja vei usein liikuntatunnilla oppilaat kävelylle, vanhalle Virtain tielle. Erään kerran yksi oppilas käveli ihan opettajan takana, kun tultiin yhden talon kohdalle. Kuinka ollakaan, pihassa oli pari miestä. Toinen hiukan koiranleuka, joka huusi kovalla äänellä opettajan takana olevalle pojalle (nimi muutettu): Pentti, tuu tupakalle. Voitte kuvitella tilanteen, Pentti puisteli nyrkkiä Savolaisen selän takana. Muita oppilaita ilmeisesti kovasti nauratti.

Hannu Tiainen

Kihniönkylän koululaisia.

Koululaisia Kihniössä.

Liikenneonnettomuus koulutiellä Mäkikylässä

Tapahtui vuonna 1954. Oli talvi, pakkasta, metri lunta. Koulutie kulki polkua pitkin metsän halki. Polun leveys oli noin puoli metriä, jalkaisin aikaansaatu. Polku lyhensi koulumatkaa noin puoli kilometriä.

Olin tulossa koulusta kotiin, oli kova vastatuuli, niin päätin kävellä takaperin, ettei tuullut suoraan kasvoihin. Polulta ei päässyt eksymään, kun se oli syvä ja kapea.

Kävelin kaikessa rauhassa ja yhtäkkiä tuli äkkipysähdys, että tömps! Käännyin katsomaan, niin siellä oli vähän vanhempi reppumies, eli naapurin pappa tulossa kaupasta,

reppu selässä niin kuin minullakin.

Olin syvästi hämmästynyt, kun ei pitänyt olla mitään esteitä. Sanoin vain hätäisesti päivää, ja pappa sanoi minulle, pilkettä silmäkulmassa: "Vaen ei sitä pitäisi

kulkea niin, ettei katso eteensä." Olen tämän muistanut koko elämäni!

Niin sitä sitten vain jatkoimme matkaamme. Kolareita voi sattua missä vain, ellei ole tarkkana.

Ossi Peltomäki

Tässä

*Sinun luonasi lepäävät
kesäni, ilta ja sarastus
taito aamunkoin valjastukseen, kuinka hallita kymmentä merta
ja olla talo, jonka pihatieltä ei voi eksyä.*

*Sinun sateesi alle voisin luovuttaa
kaikista tulisimman tähteni
pelkäämättä sen sammuvan tai milloinkaan
kimallukseesi kajoavan.*

*Sinä täytit taivaan
ja se oli ensimmäinen kerta, kun todella tunsin, enkä herännyt.
Tuli aika, kun kuului mennä
eikä minun tarvinnut kävellä kodista kauaksi
tajutakseni, etten koskaan lähtenytkään*

*sinä tulit minua vastaan jokaisella polulla
enkä kertaakaan kääntänyt selkääni
vasten sitä, jota kohti minun oli ollut alusta asti määrä kulkea*

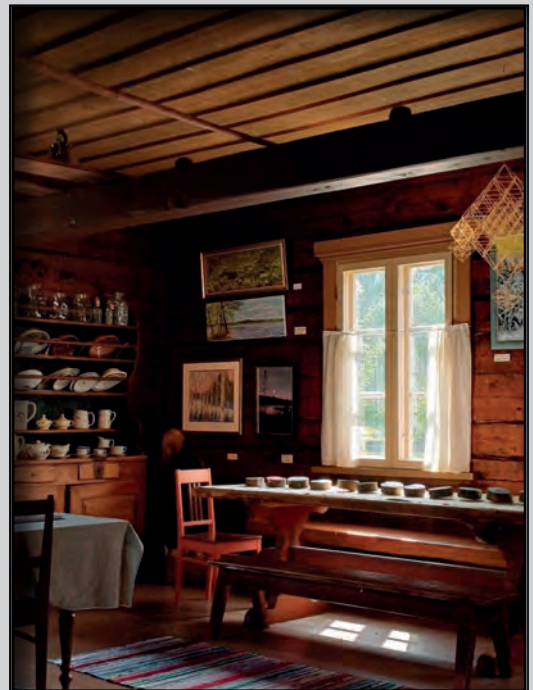
*me olimme
jotain, mitä maailma ei käsittänyt
mutta mitä se ei vain voinut pitää erillään*

*valon laineita ja veden pölyä,
kosketuksesi syvimmat värit ääripäineen, reunoineen
laulu, josta sieluni täyttyy, kun kuulen nimesi*

*tai vain lupaus,
että milloin ikinä tarvitsetkaan yöhösi valoa,*

minä saavun.

Melina Hirviniemi
tammikuu 2024

*Kiitos kaikille
Parkanon ja Kihniön Kotiseutulehden 2024
tekemistä tukeneille!*

KIHNIÖN SEURAKUNTA

*Rauhallista Vapahtajan syntymäjuhlaa ja
siunattua vuotta 2025*

PRO KIHNIÖ

Rauhallista
joulunaikaa &
Kiitos kuluneesta
vuodesta!

**KIHNIÖN
APTEEKKI**

Ma-pe 9-17

(03) 448 4214
www.kihnionapteekki.fi

Konepalvelu Haveri Oy

0500-664 955

0400-664 955

Kujalan Tila Kihniö

Traktori- ja kaivurityöt

Lemmikkieläinhoitola

Jätevesijärjestelmien
asennus

Löytöeläimet

Ikaalinen-Parkano-Kihniö

Haketus

Esko 040-5444720

Minna 040-5265328

www.kujalantila.com

JOULURAUHAA

JÄ

SIUNATTUA UUTTA VUOTTA 2025

KIHNIÖN HELLUNTAISEURAKUNTA

OP Ylä-Pirkanmaa

*Rauhallista Vapahtajan syntymäjuhlaa
ja siunattua vuotta 2025!*

Kihniön vapaaseurakunta

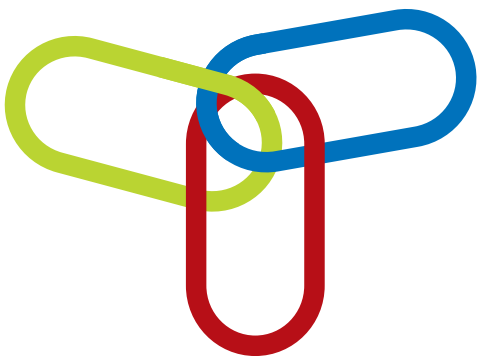
www.kihnionvapaaseurakunta.net

**Laadukkaat kotimaiset
puutarhakeinut ja
-kalusteet**

valmistajalta
Kärkikulmantie 55/5
Linnankylä
Puh. 0400 137 720

www.karkipuu.fi

TAMPEREEN KONEPAJAT

Parkanon Kukka ja Hautaustoimisto
045 152 0854
Keskuskatu 8, Parkano
parkanonkukka.com parkanonkukka.ekukka.fi
parkanonkukka@gmail.com

Tervetuloa Jouluisille ostoksille

KMarket

MAURINTORI

Kihniöntie 12 39820 Kihniö puh. 03 4484232

sari.likolammi@k-market.com

TeknoSeesam®

*Kihniön
Kukka ja Kirja Oy*

www.kkjk.fi

p.0500 597 487

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNEA VUODELLE 2025

**N NERKÖÖN
HÖYLÄÄMÖ**

SIROLA CENTER Ky

Kihniöntie 20, 39820 KIHNIÖ
03-4484 493
www.facebook.com/sirolacenter/

**Asserin Konetyö Oy:n
väki**

Ylä-Satakunta
Parkanon, Karvian ja Kihniön paikallislehti

viestituli
MARKKINOINTIPALVELU

040 197 0530

Kankarin Kaluste Oy · Kankarintie 641
39820 Kihniö
Puh. 03 440 170 · Fax. 03 440 1720
kankari@kankari.fi · www.kankari.fi

Kolmostien Terveys
Pihlajalinna

Rauhallista Joulua & Onnekasta Uutta Vuotta 2025

LAITEVALMISTAJAN LUOTTOKUMPPANI

XO METAL OY
www.xometal.fi

**TALOSUUNNITTELU
P. VIITASALO**

www.talosuunnitteluviitasalo.fi

*Opastetut luonto- ja kotiseuturetket
Kintukan luonto- ja virkistyspalvelut*

Kintukka

050 391 2010
www.kintukka.fi

Tietokonemyynti ja Huolto
TOPSHOP

Parkanontie 51 PARKANO
p.0405457113

Rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta 2025!

Oli vuosi ollut millainen vain, se päättyy aina joulun.
Joulunaika tuo meidät yhteen. Pidetään toisemme
mielessä ja sydämessä – olimme sitten lähellä tai
kaukana.

Meillä on jotain yhteistä.

OP Satapirkka

SORVAAMO E. AALTO

TARVIKEMYynti

- LAAKERIT
- HYDRAULIIKKA
- VOITELUAINEEET

kiilahihnat - rullaketjut - nivelakselit
voimansiirtotuotteet - akut - ruuvit
P. 0400 620 765
eero.aalto2@gmail.com

Eira's Shop

OSTO- JA MYYNTILIIKE

- LAHJATAVARAT
- TALOUSTAVARAT
- TYÖASUT

Varta paristot - työkalusineet
talous- ja wc-paperit - koristeet

KAHVIO

PESULA

Pesemme miltei kaikkea!
Varmasti EMME PESE NAHKAA

Puh. 040 538 1339

Parkanontie 90, Parkano

Saarelan

Teräsrakenne Oy

Metallialan alihankintapalvelut
Hitsausinsinööripalvelut

Mäkiiviinikankatu 90/30, 39700 PARKANO

Heikki Saarela 0500 636 190

saarelanmetalli@ippnet.fi

Samuli Saarela 050 582 1689

samuli.saarela@conexpertos.fi

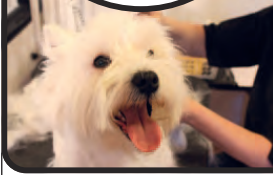

Koulutettu trimmaaja

Camilla Tuovinen
Trimmauspalvelu Katiini
Vaasantie 1541, Parkano
Puh. 040 755 0287

- turkin leikkausta ja trimmausta
- turkin selvitystä • harjausta
- kylpyä • kynsien leikkuuta
- silmien/korvien putsausta
- anaalien tyhjennystä

www.katiini.fi

PIHVILIHAA

Talosen tila

Parkano

0400 627 975 / Marianne

0400 335 889 / Arto

TAKSIPALVELU ERKKI KALLIO

Taksi • Tilataksi Kelataksi

inva- ja parikuljetukset

040 480 1589

info@taksipalvelukallio.fi

www.taksipalvelukallio.fi

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
www.syvilla.fi

*Supersteel Oy toivottaa kaikille lukijoille
Rauhallista Joulua ja Menestystä vuodelle 2025!*

Supersteel works

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
2025*

SASKY

Sasky Petäjä-opisto
Keskuskatu 1
39700 Parkano
puh. 040 045 5511

**Metsänomistajat
KIHNIÖ-PARKANO**

Keskuskatu 5, 39700 Parkano
www.mhy.fi/kihnioparkano

PIHVILIHAA

Suoraan tuottajalta

Pertti Runsas 0400 441288

Irene 040 8376 708

Raijanholvi

Parkanontie 53, 39700 Parkano
040 727 0365

**Parkanon
PUUPISTE**

FIN-, EUR- JA KERTAKÄYTTÖLAVAT SEKÄ LAVAKAULUKSET

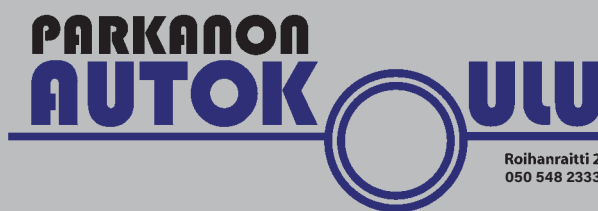
PARLAVA OY

Kankarintie 35–19, 39750 Kuivasjärvi
P. 020 730 9320 • www.parlava.fi

**Parkanon
Listatehdas Oy**

Teollisuustie 11, 39700 Parkano
etunimi.sukunimi@parkanonlista.fi
www.parkanonlista.fi

Roihanraitti 2
050 548 2333

**Laadukkaat valmisbetonit
PARKANON BETONI**
39660 Lapinneva

- Tarkastettu laadunvarmistus
- Betonipumppaukset, myös la

Kysy lisää:
050 523 9475

PARKANON APTEEKKI

Keskuskatu 7
03 448 2022

Parkanontie 51, 39700 PARKANO
parkano@optikkosyrjanen.fi
P. 03 448 1411

MÄNTYPIRTTI

P. 040 822 8237
Parkanontie 2, 39700 Parkano
www.mantypirtti.fi

Tiina Sahinoja-Härkönen
Parkanontie 47 A, 39700 Parkano
040 140 2383 luxx.fi

**Joka kodin edullinen
ostospysäkki!**

**EURO
HAMSTERI**

KANKAANPÄÄ • PARKANO

**KUUSISAAREN
KAIVIN OY**

044 200 5522

**TILITOIMISTO, JOSSA YHDISTYY
KIRJANPITO- JA LAKIOSAAMINEN**

- KIRJANPITO
- PALKANLASKENTA
- LAKIPALVELUT
- TALOUSNEUVONTA
- YRITYSKAUPAT
- YRITYKSEN
PERUSTAMINEN

LAKITILITOIMISTO

WWW.LAKITILITOIMISTO.FI

mm.

**ISKIAS - NOIDANNUOLI -
HERMOPINNE -
OLKAPÄÄKIVUT - POLVIKIVUT -
PÄÄNSÄRYT YMS.**

varaa aikasi

www.vello.fi/hierontaklasu

tai soita 044 2734 123

Koulutettu hieroja ja jäsenkorjaaja, mt-erikoistunut hieroja

KLAUS MYLLYMÄKI

www.kehohuoltamo.fi 044 2734 123

Toivottaa Raukaisaa Joulunaikaa

www.fennosteel.com

Ahertajankatu 3
39700 PARKANO
info@lamminmaki.fi
www.lamminmaki.fi

Puh. (03) 440 190

KLAPIPAROONI

Jyri Kujala
puh. 040-7177896
www.klapiparooni.fi

LVI-TALO KANNOSTO

Jalasjärvi • Parkano

Hanakat
ASIAANTUNTIJALIIKE

JL KAUNEUSHOITOLA
UNAJAINEN

**Aidosti parkanolainen
ruokakauppa!**

K Supermarket
PARKANO

Ikikukka
HAUTAUSPALVELU OJALAINEN

PAIKKAKUNNAN VANHIN

P. 0400 420 005

*Rauhallista Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

IKITAITO OY

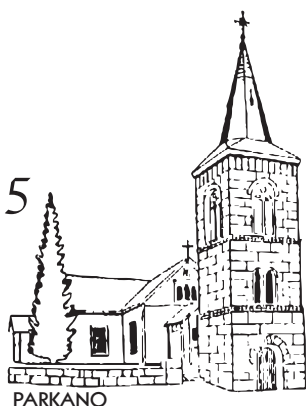

0400 621 625

0400 737 344

*Jouluiiloa
ja siunausta
vuodelle 2025*

*Parkanon
seurakunta*

PARKANONTIE 84 39700 PARKANO Y-TUNNUS 0600565-4

Puh 03 448 1373 GSM 040 540 8582, 050 592 7595

HIUS
TUPA

Parturi - kampaamo
Hybridikampaamo
Ekokampaamo

Katja Rajamäki-Törmä

050 441 0694

Kirkkokatu 5, Parkano
hiustupa.fi

- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

AUTOMYYNTI R. LAIHONEN OY

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

Paroonin **033**

- varaosat • 4-pyöräsuunkaukset
- pakokaasumittaukset (bensa, diesel, OBD)
- määräaikaishuollot • vikakoodit

Puh. 03 448 8100

Teollisuustie 20, Parkano • ma-pe 8-17
la vain sesonkiaikoina

EUROMASTER

RENGASPAROONI Puh. 03 448 2149

- renkaat, vanteet • asennukset
- moottoripyörien, moottorikelkkojen ja mönkijöiden varaosat

TAMMELAMI

toimisto- ja keittiökalusteet

tammelami.fi

HINAUSPALVELU
P. SYVÄNEN
PARKANO

VUODESTA 1969

03 448 2726
0400 232 270

Kuljetustoimintaa

PÄIVYSTYS 24 h

Heittolan Monitoimi Oy

Parkano-Seuran lahjavihjeet

Parkanon ja Kihniön Kotiseutulehti Joulu 2024

KIRJAT:

Parkanolaisia arjen ahertajia
Parkanon Parooni
Semmosta se oli ennen
- Parkanolaisia elämäntarinoita

MUUT TUOTTEET:

Parkanon seurakunnan
kirkonkellojen sanomaa -CD
Sanontakilpailun voittoteksti T-paitoja

30€

TUOTTEITA SAATAVILLA

Parkanopirtti,
Parkanon kirjasto
sekä netistä Parkanoseura.fi

parkanoseura.fi

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2025
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat

Tmi T.J. PUSA
Saarijärventie 11
39820 Kihniö
040 546 2490

Hiusstudio Qtar
Jenni Laine
Kiviholmantie 4 as 7
39280 KIHNIÖ
045 260 5818

Kihniön 4H- yhdistys
040 507 2064
kihnio@4h.fi
www.kihnio.4h.fi

Jytilän vuokramökit
Kivinevantie 111
39820 Kihniö
050 589 1389

10 euroa